

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Aneta Kalivodová

**Koncept ESG (Environment, Social and Governance) se
zaměřením na environmentální oblast v kontextu aktuální
právní úpravy**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Katedra práva životního prostředí

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): [29.11.2024]

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 158 265 znaků včetně mezer.

V Praze dne 29.11.2024

Aneta Kalivodová

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu prof. JUDr. Milanu Damohorskému, DrSc. za vstřícný přístup, trpělivost, čas a cenné poznatky při vedení této diplomové práce.

Dále bych ráda poděkovala své rodině a nejbližším za jejich neustávající podporu, kterou mi vyjadřovali po celou dobu mého studia.

Obsah

ÚVOD	1
1 KONCEPT ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL, GOVERNANCE)	3
1.1 EVROPSKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	6
1.1.1 <i>Směrnice NFRD</i>	6
1.2 STANDARDIZACE	7
1.2.1 <i>Standardy GRI</i>	7
1.2.2 <i>Standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS)</i>	7
1.3 SHRNUÍ	11
2 ENVIRONMENTÁLNÍ OBLAST	13
2.1 ZELENÁ DOHODA PRO EVROPU	13
2.2 EU TAXONOMIE.....	13
2.3 TEMATICKÉ STANDARDY ESRS – ENVIRONMENTÁLNÍ PILÍŘ	15
2.3.1 <i>ESRS E1 – Změna klimatu</i>	16
2.3.2 <i>ESRS E2 – Znečištění</i>	17
2.3.3 <i>ESRS E3 – Vodní a mořské zdroje</i>	19
2.3.4 <i>ESRS E4 – Biologická rozmanitost a ekosystémy</i>	20
2.3.5 <i>ESRS E5 – Využívání zdrojů a oběhové hospodářství</i>	21
2.4 SHRNUÍ	22
3 PLATNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA	24
3.1 VNITROSTÁTNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA	24
3.1.1 <i>Zákon o účetnictví</i>	24
3.1.2 <i>Zákon o auditorech</i>	25
3.2 SMĚRNICE CSRD.....	26
3.2.1 <i>Historie a kontext</i>	26
3.2.2 <i>Cíle směrnice</i>	27
3.2.3 <i>Klíčové požadavky</i>	29
3.2.4 <i>Časová osa CSRD</i>	32
3.2.5 <i>Analýza směrnice CSRD</i>	32
3.3 SHRNUÍ	37
4 REPORTING ENVIRONMENTÁLNÍ OBLASTI V PRAXI	38
4.1 REPORTING SPOLEČNOSTÍ V RÁMCI ČR	38
4.1.1 <i>Společnost Kofola ČeskoSlovensko a.s. (výrobce nápojů)</i>	39
4.1.2 <i>Skupina Colt CZ Group SE (výrobce zbraní)</i>	41
4.1.3 <i>Společnost ČEZ, a.s. (výrobce elektřiny)</i>	42
4.1.4 <i>Společnost Philip Morris ČR a.s. (výrobce tabákových výrobků)</i>	44
4.1.5 <i>Společnost O2 Czech Republic a.s. (telekomunikační operátor)</i>	46
4.1.6 <i>Společnost Škoda Auto a.s. (výrobce automobilů)</i>	48
4.1.7 <i>Společnost AGROFERT, a.s. (holding podnikající v oblasti zemědělství, potravinářství a chemickém průmyslu)</i>	49
4.1.8 <i>Skupina MONETA Money Bank a.s. (bankovní instituce)</i>	51
4.1.9 <i>Společnost Letiště Praha, a.s. (provozovatel letiště)</i>	52
4.1.10 <i>Společnost Vodafone Czech Republic a.s. (telekomunikační operátor)</i>	54
4.2 CELKOVÉ VYHODNOCENÍ.....	56
ZÁVĚR	60
SEZNAM ZKRATEK A POJMŮ	64
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
ABSTRAKT: KONCEPT ESG (ENVIRONMENT, SOCIAL AND GOVERNANCE) SE ZAMĚŘENÍM NA ENVIRONMENTÁLNÍ OBLAST V KONTEXTU AKTUÁLNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY	71
ABSTRACT: ESG CONCEPT (ENVIRONMENT, SOCIAL AND GOVERNANCE) WITH A FOCUS ON THE ENVIRONMENTAL AREA IN THE CONTEXT OF CURRENT LEGISLATION	72
SEZNAM PŘÍLOH	73

PŘÍLOHA Č. I: TEMATICKÉ OBLASTI EVROPSKÝCH STANDARDŮ PRO PODÁVÁNÍ ZPRÁV O UDRŽITELNOSTI	74
PŘÍLOHA Č. II: ČASOVÁ OSA SMĚRNICE CSRD	75
PŘÍLOHA Č. III: VÝSLEDKY PRŮZKUMU ZPRÁVY O UDRŽITELNOSTI U VYBRANÝCH ČESKÝCH SPOLEČNOSTÍ	75
PŘÍLOHA Č. IV: VÝSLEDKY PRŮZKUMU ZPRÁVY O UDRŽITELNOSTI U ČESKÝCH SPOLEČNOSTÍ.	76

Úvod

„Jsme první generací, která může odstranit extrémní chudobu na Zemi a zároveň poslední generací, která může zabránit nejhorším dopadům globálního oteplování, než bude příliš pozdě.“¹ prohlásil generální tajemník OSN Pan Ki-mun² v souvislosti s Cíli udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals). Důraz na udržitelnost na státní i podnikové úrovni se neustále stupňuje, i vzhledem k viditelným a dramatickým dopadům na životní prostředí.

V reakci na to se čím dál více apeluje na udržitelnost a dodržování mezinárodních závazků. V současné chvíli vzniká na poli Evropské unie rozsáhlá právní úprava, která si dává za cíl motivovat podniky k větší společenské odpovědnosti a povzbudit je na cestě k transformaci směrem k udržitelnějšímu podnikání – ESG. I přes obtížné výzvy, kterými jsou vysoké počáteční náklady a administrativní zátěž se v souladu se Zelenou dohodou pokouší o dosažení transformace na konkurenceschopnou ekonomiku. Ta by měla dbát i na zachování přírodních zdrojů a udržitelnost hospodářského systému.³ Právě proto je koncept ESG vysoce aktuálním tématem, které pozorně sledují nejen podniky, jichž se tato úprava přímo týká, ale stejně tak i investoři, kterým může napomoci k lepší orientaci na trhu.

Práce si klade za cíl zhodnotit platnou právní úpravu konceptu ESG přijatou na poli Evropské unie a obsahuje dvě hlavní výzkumné otázky. První spočívá v posouzení možných úskalí směrnice CSRD a nařízení ESRS. Druhá se snaží odpovědět na otázku, zda ESG může představovat efektivní dobrovolný nástroj pro zlepšení přístupu podniků k udržitelnosti. Práci jsem zúžila pouze na oblast environmentálního pilíře.

V části první a druhé této diplomové práce převažuje deskriptivní metoda s prvky metody komparativní, sloužící k vysvětlení základních pojmů a přiblížení evropského právního rámce konceptu ESG. Třetí část je převážně analytická. Zde blíže hodnotím jednotlivé prvky právní úpravy směrnice CSRD a popisují její implementaci do vnitrostátní úpravy. Stěžejní částí této práce je pak část čtvrtá, která je ryze praktická. Kombinuji zde komparativní metodu při srovnávání zpráv o udržitelnosti zveřejněných českými společnostmi za léta 2022 a 2023, s metodou analytickou, kterou aplikuji při celkovém vyhodnocení. Do jaké míry jsou české

---

¹ *Statements and Messages*. Online. United Nations. 2015. Dostupné z: <https://press.un.org/en/2015/sgsm16800.doc.htm>. [cit. 2024-09-26].

² Z projevu bývalého generálního tajemníka OSN BanKi-moon na katolické univerzitě KU Leuven v roce 2015.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, preambule

společnosti připraveny na přijetí požadavků vyplývajících ze směrnice CSRD? Především tuto otázku by měla praktická část zodpovědět.

Na závěr si dovolím do úvodu začlenit i krátké jazykové okénko. Vzhledem k přejímání právní úpravy z evropské legislativy je častokrát obtížné nalézt vhodný český výraz, který by plně nahrazoval výraz cizojazyčný. Po delším zvážení jsem tak dospěla k závěru, že určité pojmy nahrazovat nelze, i přesto, že mohou v českém jazyce působit poněkud neobratně. Je tomu tak například u pojmu Taxonomie EU vycházející z nařízení o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic⁴, známé také jako nařízení o taxonomii. Pro výrazy report, reportování a reporting budou užívány pojmy přehledová zpráva, výkaznictví či vykazování. V případě zásady dvojí materiality pak shodně užívám i pojem zásada dvojí významnosti.

První přehledové zprávy, jež musí být souladné se zněním směrnice CSRD a standardy ESRS, budou zveřejněny až v roce 2025. V době psaní této práce proto nebylo možné porovnat a ověřit teoretické závěry s praktickými výstupy podniků. V rámci celé diplomové práce vycházím z platné právní úpravy ke dni 1. října 2024.

---

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088

1 Koncept ESG (environmental, social, governance)

Pojem ESG byl poprvé použit ve zprávě OSN na téma Principy udržitelnosti investování, který sestával mimo jiné i z dokumentu *Who cares wins*⁵, jež byl vydán v roce 2004 iniciativou UN Global Impact pod záštitou Organizace spojených národů. Na vydání zprávy *Who cares win* navazovala konference v Zurichu v roce 2005. Právě na této konferenci skupina UN Global Impact vyzvala k dodržování základních morálních standardů také v podnikatelské sféře a neformálně tak došlo ke vzniku konceptu ESG⁶.

Název ESG v sobě pod jednotlivými písmeny skrývá kritéria udržitelného podnikání, kterými jsou:

1. E = Environmental – dopad podnikání na životní prostředí
2. S = Social – dopad podnikání na kvalitu života lidí/společnosti
3. G = Governance – dopad na řízení a správu společnosti

Hlavním cílem ESG je transparentnost a srovnatelnost nefinančních informací, které mají nově podniky povinnost zveřejňovat, a to napříč jednotlivými odvětvími⁷. Zveřejňování informací s potřebnými kritérii standardizace má vést k přerozdělování kapitálu v soukromé podnikatelské sféře a napomoci tak vývoji směrem k udržitelné globální ekonomice. Snahou je zajistit takovou kvalitu zveřejňovaných informací nefinančního výkaznictví, že bude plně srovnatelný s úrovní výkaznictví finančního. Hlavním důvodem je, že by investoři, zúčastněné strany, ale i spotřebitelé měli mít dostatečný přístup k informacím na základě, kterých budou schopni posoudit rozdíly v přístupu k sociální odpovědnosti napříč podniky. Jedině tak se budou moci svobodně a informovaně rozhodnout o směřování svých investic.

S konceptem ESG úzce souvisí Cíle udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals), jež jsou součástí rezoluce přijaté Valným shromážděním OSN v roce 2015, která nese název *Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development*⁸. Rezoluce vyjmenovává 17 cílů udržitelného rozvoje a 169 dílčích cílů, které mají být v přímé návaznosti na předchozí Agendu nazvanou *Millennium Development Goals*. Oblasti udržitelného rozvoje rezoluce člení do tří kategorií, a to na oblast ekonomickou, sociální a enviromentální. Členění je

---

⁵ Global Compact. *Who cares wins: Connecting financial markets to a changing world*. UNEP FI, 2004. Dostupné z: https://www.unepfi.org/fileadmin/events/2004/stocks/who_cares_wins_global_compact_2004.pdf

⁶ REITERMAN, David. *Udržitelnost a ESG: přehled evropské regulace*. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-969-4, str. 4

⁷ BŘEZINOVÁ, Hana. *ESG a účetní souvislosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-723-2, str.33

⁸ *Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015: Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. In: . 2015, Seventieth session Agenda items 15 and 116, s. 35. Dostupné také z: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/89/pdf/n1529189.pdf>

tedy obdobné jako u konceptu ESG. Současná agenda SDGs je stanovena na patnáctileté období, tedy platí od roku 2015 do roku 2030. Cíle udržitelného rozvoje mají vést ke globální proměně společnosti směrem k udržitelnosti a prosperitě a jejich zaměření je oproti konceptu ESG o něco širší. Mezi hlavní témata patří kupříkladu i chudoba, genderová rovnost či otázka míru a spravedlnosti nebo důstojné práce.

Vztahem mezi skórem ESG a skórem SDGs⁹ u jednotlivých zemí se zabývala studie¹⁰, která jej zkoumala u tří subjektů, a to u Brazílie, Číny a Indie. Analýza probíhala na 1500 kótovaných společnostech v daných zemích. I přesto, že je potřeba tuto studii brát s jistou rezervou vzhledem k malému vzorku zkoumaných subjektů, a především vzhledem ke specifickým u rozvojových zemích v případě reportingu o udržitelnosti, autor poukázal na silnou pozitivní korelaci mezi environmentálním skórem ESG a skórem SDGs. Z toho lze usuzovat, že důraz na reporting v rámci ESG má vliv i na naplňování cílů SDGs na národní úrovni. Autor také uvádí, že sladění ESG reportování ze strany firem s národními cíli může výrazně napomoci dosažení vyšší udržitelnosti. Důvodem, proč je environmentální pilíř v tomto směru dominantnější a má větší vliv i na národní úroveň skóre, je zřejmě převaha environmentálních cílů mezi SDGs, jelikož z celkových 17 Cílů udržitelného rozvoje tvoří 7 cílů právě environmentální oblast¹¹.

Kromě návaznosti na Cíle udržitelného rozvoje je nutné u představení konceptu ESG neopomenout uvést koncept udržitelných financí. Jak se uvádí ve sdělení komise v Investičním plánu pro udržitelnou Evropu je potřeba: „k dosažení cílů v oblasti klimatu a energetiky na rok 2030 si do téhož roku vyžádá dodatečné investice ve výši 260 miliard EUR ročně“.¹² Komise ve svém sdělení dále uvádí, že je proto nezbytné propojit politické cíle a dostupné zdroje financování ze soukromého sektoru.¹³ Bez těchto stimulů není možné naplnit investiční plán navržený v rámci

---

⁹ ESG a SDGs skóre se využívá pro srovnávání jednotlivých společností mezi sebou, a to z hlediska zhodnocení jejich přístupu k udržitelnosti. Problematické však je, že ratingové entity nevyužívají jednotnou metodiku a výsledné hodnocení tak často není objektivně srovnatelné. Nadto může ze strany společností docházet k preferování takových ratingových entit, jež společnosti pravidelně hodnotí vyšším skórem ESG, jak uvádí ve svém článku i Hurychová (HURYCHOVÁ, Klára. Vliv ESG due diligence regulace na smluvní autonomii podnikatelů. *Obchodněprávní revue*, 2023, č. 4, s. 257-263, s. 258.)

¹⁰ Pathak, A., et al. *Demystifying the relationship between ESG and SDG performance: study of emerging economies*. Investment Management and Financial Innovations, 2022. Dostupné z: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-436/demystifying-the-relationship-between-esg-and-sdg-performance-study-of-emerging-economies>

¹¹ *Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015: Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. In: . 2015, Seventieth session Agenda items 15 and 116, s. 35. Dostupné také z: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/89/pdf/n1529189.pdf>

¹² SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ: Investiční plán pro udržitelnou Evropu Investiční plán Zelené dohody pro Evropu. In: *Document 52020DC0021*. 2020, ročník 2020, COM(2020) 21 final. Dostupné také z: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/89/pdf/n1529189.pdf>, bod 1. úvod

¹³ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ: Investiční plán pro udržitelnou Evropu Investiční plán

Zelené dohody pro Evropu, jelikož objem financí pro naplnění těchto cílů je v současné chvíli nedostatečný.¹⁴ Pod koncept udržitelných financí tak můžeme podřadit pestrou škálu novodobé legislativy, kterou se Evropská unie snaží nasměrovat kapitálové toky směrem k zeleným investicím.¹⁵ Taxonomie EU, kterou blíže uvádím v kapitole 0, je jedním z příkladů.

Jak ve své publikaci *Udržitelnost a ESG přehled evropské regulace*¹⁶ zmiňuje Reiterman, koncept ESG však může představovat i množství právních rizik. Ta mohou spočívat v několika aspektech. Prvním z nich je, že se jedná o dynamicky se rozvíjející oblast, která s sebou nese velké množství změn v krátkém časovém horizontu, a zároveň je velmi komplexní a rozsáhlá. Pro jednotlivé podniky to tak může představovat velkou administrativní zátěž a zvýšení celkových nákladů, jelikož nebudou schopny se v právní úpravě orientovat a budou nuceny vynakládat další náklady k tomu, aby splnily stanovené povinnosti. Již v současné chvíli se na území České republiky konalo množství konferencí¹⁷, jež si kladly za cíl vysvětlit a odůvodnit současné právní změny v oblasti ESG a podnikům je srozumitelně představit. Myslím si, že je to naprosto klíčovým prvkem k tomu, aby byl koncept celospolečensky pochopen a ESG nebylo vnímáno pouze jako další administrativní zátěž pro společnost.

Rizikem, které taktéž publikace¹⁸ zmiňuje, je nadměrná rychlost přijímání těchto předpisů nebo-li tzv. „regulatorní tsunami“, která je i mezi veřejností¹⁹ kritizována. Tlak k dosažení stanovených cílů se ze strany Evropské unie správně zesiluje, ale je nutné tak činit s dostatečnou informovaností a přehledností, aby nedocházelo k nesprávné implementaci členskými státy či k úplné absenci přijetí úpravy vzhledem k její složitosti a množství.

Zelené dohody pro Evropu. In: *Document 52020DC0021*. 2020, ročník 2020, COM(2020) 21 final. Dostupné také z: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/89/pdf/n1529189.pdf>, bod 4. Příznivé podmínky: vytvoření rámce pro provádění veřejných a soukromých investic.

¹⁴ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ: Investiční plán pro udržitelnou Evropu Investiční plán Zelené dohody pro Evropu. In: *Document 52020DC0021*. 2020, ročník 2020, COM(2020) 21 final. Dostupné také z: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/89/pdf/n1529189.pdf>, bod 1. úvod

¹⁵ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS: *The European Green Deal*. In: . 2019, COM(2019) 640 final, s. 24. Dostupné také z: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/291/89/pdf/n1529189.pdf>, bod 1. introduction

¹⁶ REITERMAN, David. *Udržitelnost a ESG: přehled evropské regulace*. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-969-4, str.4-5

¹⁷ *Záznam z konference - Udržitelnost a ESG reporting pro výrobní podniky 5.3.2024* [Online, Youtube]. Národní centrum průmyslu 4.0, 2024. Dostupné také z: <https://www.youtube.com/watch?v=gimzzZpUnwU>

¹⁸ REITERMAN, David. *Udržitelnost a ESG: přehled evropské regulace*. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-969-4, str. 5

¹⁹ BRUNER, PH.D., JUDr. PhDr. Tomáš. *Udržitelné finance aneb jak zelená tsunami postihne pojišťovny* [online]. [cit. 2024-09-26]. Dostupné z: <https://pojistyobzor.cz/clanky/udrzitelne-finance-aneb-jak-zelena-tsunami-postihne-pojistovny>, dále viz. také ICARE. ADDRESSING THE REGULATORY TSUNAMI. *Because our impact matters* [online]. 2024 [cit. 2024-09-26]. Dostupné z: <https://www.i-care-consult.com/offers/seize-the-opportunities-arising-from-the-regulatory-tsunami/>

1.1 Evropská právní úprava

1.1.1 Směrnice NFRD

Směrnice 2014/95/EU ze dne 22. října 2014 novelizovala účetní směrnici 2013/34/EU, a to pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami²⁰. Povinnost provedení členskými státy byla směrnicí NFRD stanovena na účetní období ode dne 1. ledna 2017 nebo na průběh roku 2017. K důvodům zavádění zveřejňování nefinančních informací se v preambuli uvádí následující: „*Uvádění nefinančních informací je totiž zásadním krokem pro zvládnutí změny vedoucí k udržitelnému světovému hospodářství, které spojuje dlouhodobou ziskovost se sociální spravedlností a ochranou životního prostředí. Uvádění nefinančních informací v této souvislosti umožňuje měřit, sledovat a řídit výkonnost podniků a jejich dopad na společnost.*“²¹ Směrnice jako první stanovila povinnost, aby podniky zahrnovaly do zprávy vedení podniku také přehled nefinančních informací, a to informací zahrnujících oblasti ochrany životního prostředí, sociální odpovědnosti, zacházení se zaměstnanci, dodržování lidských práv, boj proti korupci a úplatkářství a rozmanitost ve správních radách společností.

Směrnice NFRD dle článku 19a dopadala na velké podniky, které byly subjekty veřejného zájmu²², a které dosahovaly průměrného počtu 500 zaměstnanců za účetní období. Znění článku 19a NFRD požadovalo zveřejnění informací v takovém rozsahu, aby bylo možné získat přehled nejen o vývoji a výkonnosti podniku, ale především o otázkách environmentálních, sociálních a společně s tím i o dodržování lidských práv a boje proti korupci a úplatkářství. Článek 29a NFRD pak specifikoval povinnosti v případě konsolidovaného přehledu nefinančních informací u podniků podávajících konsolidovanou zprávu vedení podniku.

V současné chvíli byla směrnice NFRD nahrazena novou směrnicí CSRD, nebo-li Corporate Sustainability Reporting Directive. Povinnost vykazování nefinančních informací dle NFRD dopadalo pouze na úzký okruh subjektů, vykazování nebylo sjednocené a standardizované, nepodléhalo externímu ověření a požadované množství informací o činnosti podniků bylo znatelně užší. To vše se změnilo se vstupem směrnice CSRD v platnost. Blíže se současné úpravě

---

²⁰Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami Text s významem pro EHP. 2014. <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj/ces>

²¹ Ibid.

a rozdílům, ke kterým v souvislosti s přijetím současné platné právní úpravy došlo, budu věnovat ve 3. kapitole této diplomové práce.

1.2 Standardizace

Standardizace je důležitou součástí vykazování informací, jelikož účelem má být jejich vzájemné porovnání a možnost pro investory či spotřebitele posoudit, jaký dopad jednotlivé podniky na udržitelnost mají. Slabým místem nefinančního výkaznictví byla jeho nízká vypovídací schopnost oproti výkazům finančním. V posledním desetiletí vzhledem k rostoucí poptávce po objektivní standardizaci byla impulsem pro vznik iniciativ, které se vývoji standardů věnují.²³

1.2.1 Standardy GRI

Standardy GRI²⁴ (Global Reporting Initiative) patří mezi celosvětově nejvíce rozšířené standardy. Používání těchto standardů je čistě dobrovolné. Vývoj a správu standardů zajišťuje nezávislý orgán Global Sustainability Standards Board, který vznikl v roce 2014. Do procesu tvorby standardů je zapojena i široká veřejnost, která může jednotlivé návrhy připomínkovat. Tato formalizace tvorby standardů byla klíčovým prvkem k zajištění větší transparentnosti a nezávislosti standardů.

GRI standardy se člení na tři pilíře, a to obecné, sektorové a tematické, kdy v rámci obecné části standardy pomáhají podniku určit, jaká témata jsou pro vykazování klíčová. Standardy pracují s pojmem material topic, jehož definice je následující: „*topics that represent the organization's most significant impacts on the economy, environment and people, including impacts on their human rights*“.²⁵

1.2.2 Standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS)

Evropské standardy pro vykazování udržitelnosti jsou součástí směrnice Corporate Sustainability Reporting Directive a byly vydány formou závazného a přímo použitelného Nařízení Komise v přenesené pravomoci. Na poli Evropské unie se jedná o zcela první standardy, které mají za cíl sjednotit a harmonizovat standardizaci napříč všemi členskými státy. Stanovují

---

²³ BŘEZINOVÁ, Hana. *ESG a účetní souvislosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-723-2, str. 22

²⁴ BŘEZINOVÁ, Hana. *ESG a účetní souvislosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-723-2, str. 22, a dále také GLOBAL REPORTING INITIATIVE. About GRI brochure 2022 [online]. [cit. 2024-09-26]. Dostupné z: <https://www.globalreporting.org/media/wmxklms/about-gri-brochure-2022.pdf>

²⁵ *Consolidated Set of the GRI Standards* [online]. 2024. Netherlands: Global Reporting Initiative, 2024 [cit. 2024-09-26]. Dostupné z: <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>

přesná pravidla a požadavky pro podniky, na které spadá povinnost nefinančního výkaznictví za rok 2024, tedy jsou klíčovými nástroji pro zveřejněné zprávy o udržitelnosti za účetní období již od 1. ledna 2025.

Návrh ESRS vytvořila Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (v současnosti EFRAG), což je neziskové sdružení zřízené dle belgického práva²⁶, které bylo založeno v roce 2001 a jehož účelem je sloužit evropskému veřejnému zájmu.²⁷ Pro tyto standardy je klíčové, že jsou agnostické, což znamená, že se vztahují na podniky bez ohledu na odvětví. Oproti předchozí standardizaci, kterou podniky již mohly aplikovat ve svých zprávách, jsou standardy ESRS přímo aplikovatelné a závazné pro členské státy Evropské unie. Kontrolu provádění standardů má za úkol Komise, která bude vyhodnocovat, zda standardy opravdu povedou ke zveřejňování zpráv o udržitelnosti v potřebných kvalitách.

Myslím si, že nově stanovená závaznost je naprosto klíčovou pro zajištění dostatečné úrovně a kvality zveřejňovaných zpráv o udržitelnosti.²⁸ Současný stav jednoznačně nebyl ideální, jelikož nejednotná standardizace neumožňovala objektivní srovnání podniků mezi sebou a investoři tak neměli dostatek informací pro svá rozhodnutí o udržitelných investicích. Při užívání standardů na bázi dobrovolnosti docházelo k častým zneužitím v podobě „greenwashingu“²⁹, kdy zprávy o udržitelnosti sloužily jako marketingový nástroj pro podnik.

Harmonizace standardizace na poli Evropské unie je jednoznačným posunem vpřed. Skupina EFRAG při přípravě ESRS procházela mnohačetnými konzultačními a připomínkovacími procesy a na základě nich upravovala požadavky na zveřejňování informací. Dle důvodové zprávy k ESRS patřilo mezi hlavní změny snížení počtu požadovaných informací, a to o 40 %. Dalšími změnami bylo větší zohlednění souladu s globálními standardy pro podávání zpráv a postupné zavádění požadavků, které jsou kladeny na podniky se zohledněním náročnosti jednotlivých oblastí.

Jako nejzásadnější změnu hodnotím odstranění zásady, že všechny informace předepsané standardy jsou významné, pokud není prokázán opak – tzv. vyvratitelná domněnka. Ta byla nejdříve zredukována na čtyři body, u kterých měl podnik i nadále podléhat povinnosti zahrnout je do zprávy udržitelnosti bez ohledu na posouzení významnosti. Jednalo se o informace standardu

---

²⁶ NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU): kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti. In: *C(2023) 5303 final*. 2023, důvodová zpráva

²⁷ About us. *EFRAG* [online]. [cit. 2024-09-26]. Dostupné z: <https://www.efrag.org/en/about-us>

²⁸ *Questions and Answers on the Adoption of European Sustainability Reporting Standards* [online]. 31 July 2023 [cit. 2024-09-26]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

²⁹ Greenwashingem se dle Nařízení o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 rozumí získání nespravedlivé konkurenční výhody tím, že se na trh uvede finanční produkt jakožto šetrný k životnímu prostředí, i když ve skutečnosti neodpovídá základním environmentálním standardům.

ESRS 2, standard ESRS E1, ESRS S1 u podniku s více než 250 vlastními zaměstnanci a o informace, na které spadají povinnosti dle evropských nařízení. To bylo Komisí však dále zredukováno s odůvodněním zajištění proporcionality a snížení administrativní zátěže. Výsledkem bylo, že pouze standard ESRS 2 nebude podléhat posouzení významnosti a bude reportován vždy³⁰. U zbylých kategoriích navrhaných EFRAG Komise zavedla specifický režim. V případě, že podnik vyhodnotí tyto informace jako nevýznamné, musí uvést podrobné odůvodnění, jak k tomu dospěl.

Jak uvádím dále, opuštění této zásady tak ve své podstatě vytvořilo tři režimy zveřejňování, a to: 1) zveřejňování na základě výsledku procesu posouzení významnosti, 2) zveřejňování na základě výsledku procesu posouzení významnosti s podrobným odůvodněním při výsledku, že dané téma není významné, 3) povinné zveřejňování, které platí pro informace v ESRS 2. Komise v důvodové zprávě uvádí, že zjednodušení a větší flexibilita standardů by měla snížit náklady během jejich zavádění až o 1 172 milionů EUR³¹. Reagovala tak mimo jiné na obavy veřejnosti z velké administrativní zátěže.

Standardy ESRS se člení na tři oblasti, obdobně jako tomu je u GRI standardů. Člení se na průřezové, tematické a standardy odvětvové. Nařízení se neomezuje pouze na samotný výčet kategorie standardů, ale dává podnikům možnost, aby zveřejnily i další informace dosud nezahrnuté v tematických oblastech, jestliže možný dopad, příležitost či riziko vyhodnotí jako významné. V následujících podkapitolách se budu zabývat kategorií standardů průřezových a tematických, jelikož standardy odvětvové sice měly být vydány v červnu letošního roku (2024), avšak termín vydání byl nakonec posunut až na 30. června 2026.³²

Průřezové standardy představují základní principy a požadavky. Vztahují se ke všem zprávám o udržitelnosti nehledě na odvětvové působení podniku.

První část ESRS 1 stanovuje Obecné požadavky a principy, na kterých je vykazování založeno. Klíčovým bodem je požadavek dvojí významnosti. Proces posuzování významnosti

---

³⁰ Hlavním důvodem povinného zveřejňování standardu ESRS 2 – obecné informace je, že se jedná o průřezový standard, který specifikuje požadavky na zveřejňování informací bez ohledu na odvětví společnosti nebo téma udržitelnosti. Jedná se tak o oblast, kde nalezneme základní údaje o společnosti, o jejím obchodním modelu, strategii řízení nebo způsobu, jakým společnost měří svou výkonnost. (Nedvěďová, R. Standard ESRS 2 – Obecné informace [online]. *Auditor*. 15. 1. 2024 [cit. 28. 10. 2024]. <https://auditor.kacr.cz/na-pomoc/standard-esrs-2-obecne-informace/>)

³¹ NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU): kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti. In: *C(2023) 5303 final*. 2023, důvodová zpráva

³² Tisková zpráva. *Rada přijala směrnici, kterou se odkládají lhůty pro povinné podávání zpráv pro určitá odvětví a některé společnosti ze třetích zemí* [online]. 2024, 29. 4. 2024 [cit. 2024-09-26]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/04/29/council-adopts-directive-to-delay-reporting-obligations-for-certain-sectors-and-third-country-companies/>

podléhá externímu ověření³³. V současné době probíhá na poli Evropské unie debata o podobě pravidel ESG auditu s cílem zajistit stejná pravidla a shodný postup při ověřování zpráv o udržitelnosti.³⁴ Podstatná je v tomto směru novelizace směrnice o účetních závěrkách a konsolidovaných účetních závěrkách³⁵, která již povinnost o povinném auditu zpráv o udržitelnosti zavedla.

Dle bodu 28. Nařízení je otázka udržitelnosti významná, jestliže „splňuje kritéria definovaná pro významnost dopadu (viz oddíl 3.4 tohoto standardu) nebo finanční významnost (viz oddíl 3.5 tohoto standardu) nebo obojí.”³⁶. Významnost dopadu se netýká jen dopadu na udržitelnost pozitivního (snížení emisí), ale standardy zohledňují i dopad negativní (zhoršení pracovních podmínek), skutečný či potenciální, a to v krátkodobém, střednědobém nebo dlouhodobém horizontu. V případě negativního dopadu na lidská práva je stanovena výjimka, že má závažnost dopadu při posuzování významnosti dokonce přednost před pravděpodobností dopadu. U finanční významnosti je významná taková otázka, která vyvolá či může vyvolat finanční dopad na podnik, a vytváří tak rizika či příležitosti. Tato rizika či příležitosti mohou plynout z událostí minulých i budoucích.

Druhá část ESRS 2 uvádí požadavky, které se musí zveřejňovat vždy. ESRS 2 také stanovuje strukturu pro zprávy o udržitelnosti. Struktura ESRS 2 je následující³⁷:

1. základ pro sestavení účetní závěrky,
2. správa a řízení podniku,
3. strategie,
4. řízení dopadů, rizik a příležitostí,
5. ukazatele a cíle,

---

³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2022, Document 32022L2464. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>, Článek 3 Změny směrnice 2006/43/ES

³⁴ BŘEZINOVÁ, Hana. *ESG a účetní souvislosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-723-2.

³⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS Text s významem pro EHP. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2013, Document 32013L0034.

³⁶ NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) 2023/2772: kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti. In: *Úř. věst. L 2772 22.12.2023*, s. 1). 2023. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02023R2772-20231222#tocId11>., čl. 3.3 Dvojití významnost

³⁷ NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRAVOMOCI (EU) 2023/2772: kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti. In: *Úř. věst. L 2772 22.12.2023*, s. 1). 2023. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02023R2772-20231222#tocId11>., ESRS 2 OBECNÉ INFORMACE

6. dodatek A: Požadavky na uplatňování,
7. dodatek B,
8. dodatek C.

Zahrnuje tak obecnou charakteristiku podniku, včetně informací o hodnotovém řetězci podniku. Hodnotový řetězec (*angl. value chain*)³⁸ je další z důležitých konceptů v rámci zveřejňování zpráv o udržitelnosti, který slouží k zachycení všech kroků činnosti podniku při tvorbě produktu pro zákazníky. Zahrnuje veškeré aktivity od samého počátečního vývoje až po finální dodání. Hlavním důvodem začlenění konceptu hodnotového řetězce byla snaha o zohlednění všech fází procesu, jelikož každá může mít zásadní vliv (nejen) na životní prostředí. Jedná se tak o základní odlišnost od výkaznictví finančního, jež se zaměřuje pouze na podnik samotný.

Koncept hodnotového řetězce nám může pomoci ve zprávě o udržitelnosti kupříkladu zohlednit, jaký bude mít vliv dovážení levného zboží z rozvojových zemí do Evropské unie na životní prostředí. Je totiž nutné zohlednit i dovoz takového zboží (nadměrné emise) či pracovní podmínky zaměstnanců (nerespektování adekvátních pracovních podmínek). Opět se tak jedná o zcela zásadní koncept, který může napomoci k transparentnějšímu a přehlednějšímu srovnání pro investory.

1.3 Shrnutí

Koncept ESG vznikl především z důvodu potřeby zavést udržitelnější přístup i do soukromého sektoru. Ještě nedávno by obdobná regulace vyvolala značnou nevoli a společnosti by nebyly ochotné ji akceptovat či podřídit se jejímu vymáhání. Nicméně se zhoršujícími se podmínkami životního prostředí a rostoucími důkazy o jeho poškozování vzrostl i tlak investorů a spotřebitelů na dodržování mezinárodních klimatických závazků.

Prvním dokumentem Evropské unie v oblasti nefinančního výkaznictví byla směrnice NFRD. Přestože tato směrnice nepochybně přispěla k lepší informovanosti veřejnosti, jednalo se pouze o soft-law nástroj. Požadavky, které stanovovala byly velice obecné a zcela dobrovolné.

---

³⁸ V kontextu udržitelnosti a ESG výkaznictví se pojem *hodnotový řetězec* stal přesnějším termínem oproti dříve užívanému *dodavatelskému řetězci*. Tento posun reflektuje širší a komplexnější přístup k analýze obchodních procesů. Zatímco *dodavatelský řetězec* se zaměřuje především na „*downstream*“ tok činností podniků, tedy pohyb surovin, produktů a služeb směrem ke konečnému spotřebiteli, *hodnotový řetězec* zahrnuje oba směry toku. To znamená, že zahrnuje nejen dodavatele a jejich činnosti „*upstream*“, ale také aspekty vztahující se k uživatelům, tedy k odběratelům a zákazníkům na konci řetězce. Tento koncept poskytuje ucelenější pohled na celkové hodnoty vytvářené ve všech fázích produkce, distribuce a spotřeby, a lépe tak zachycuje ESG rizika a příležitosti v celé šíři podnikatelských aktivit.

Směrnice však vytvořila základ pro současnou směrnici CSRD, která z NFRD vychází. Například i hledisko dvojí významnosti, zcela klíčové pro CSRD, bylo užíváno již v dřívější úpravě, byť tento pojem nebyl tehdy přesně definován.

Zcela zásadní změnou pro podobu současného konceptu ESG v Evropské unii je nové nařízení, které zavádí Jednotné evropské standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti. Podnikům působícím v členských státech chyběla jednotná a harmonizovaná pravidla s konkrétními kritérii a požadavky na obsah zpráv o udržitelnosti. V praxi se tak využívaly různé standardy (nejčastěji GRI), což často vedlo k nesrovnatelným a málo objektivním výsledkům. Nařízení o jednotných evropských standardech je pro členské státy přímo aplikovatelné a závazné.

Koncept ESG tak v posledním desetiletí prochází dynamickým vývojem, kdy se z původně dobrovolného nástroje mění v některých členských státech na závaznou a vymahatelnou právní úpravu.³⁹ Společně s tím se také rozšiřují požadavky na informace, které podniky musí zveřejňovat. Hlavním důvodem je snaha o zajištění lepší informovanosti pro investory a spotřebitele.

I přesto prosazování konceptu ESG dnes čelí četné kritice. Nejčastěji zaznívají obavy z nadměrné administrativní zátěže, z vysokých počátečních nákladů či rychlosti, s jakou je právní úprava přijímána. Zůstává tedy otázkou, zda bude ESG do vnitrostátních úprav vhodně implementováno a udrží si do budoucna podporu veřejnosti.

---

³⁹ Například ve Francii je již implementována úprava směrnice CSRD do vnitrostátní úpravy a obsahuje i ustanovení o sankcích, které budou uplatněny v případě, že podniky nedostojí svým povinnostem v oblasti reportování zpráv o udržitelnosti. Jestliže zpráva o udržitelnosti nebude ověřena externím auditorem, může být řediteli podniku uložena pokuta dosahující výše až 75 000 eur a dokonce i trest odnětí svobody. (Cseadm. What CEOs need to know about CSRD in France? [online]. *Center for Sustainability & Excellence*. 25. 1. 2024 [cit. 29. 10. 2024]. <https://cse-net.org/what-ceos-need-to-know-about-csrd-in-france/>)

2 Environmentální oblast

2.1 Zelená dohoda pro Evropu

Zelená dohoda pro Evropu (The European Green Deal) je soubor politických iniciativ, které si kladou za cíl dosažení klimatické neutrality do roku 2050⁴⁰. Zelená dohoda navazuje na Pařížskou dohodu a Cíle udržitelného rozvoje, ke kterým doplňuje politicko-právní rámec a pomáhá tak k jejich začlenění do právních předpisů členských států. Zelená dohoda si navíc klade ambicióznější cíl, než byl stanoven Pařížskou dohodou, a to snížení emisí o 55 % oproti stavu v roce 1990.⁴¹

Vzhledem k výše uvedeným cílům bylo zřejmé, že je nutné zahájit okamžité systémové změny, aby bylo vůbec možné stanovených limitů dosáhnout. Zelená dohoda nastavuje procesy vedoucí k zelené transformaci. Jedná se o komplexní iniciativu cílicí na široké spektrum odvětví. Neopomíjí problematiku udržitelných financí, otázku energetické transformace, dopravy či zemědělství.⁴² Zároveň ale zohledňuje panující rozdíly mezi jednotlivými členskými státy a vyzývá k tomu, aby byly zohledněny odlišné startovní pozice při přeměně směrem ke klimatické neutralitě.⁴³

2.2 EU Taxonomie

Taxonomie Evropské unie pro udržitelné činnosti byla legislativně začleněna do nařízení 2020/852 nebo-li nařízení o taxonomii. Impulsem pro přijetí Nařízení o taxonomii v roce 2020 byl Akční plán nazvaný „*Financování udržitelného růstu*“, který zveřejnila Evropská komise v roce 2018⁴⁴. Stěžejním cílem Akčního plánu bylo přesměrování kapitálových toků směrem k udržitelnému financování. K jeho dosažení bylo nutné přesně vytyčit, jaké činnosti podniků jsou

---

⁴⁰ *Zelená dohoda pro Evropu*. Online. Evropská Rada Evropské unie. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/green-deal/#what>. [cit. 2024-09-28].

⁴¹ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS: The European Green Deal. In: . 2019. Dostupné také z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF.

⁴² *Zelená dohoda pro Evropu*. Online. Evropská Rada Evropské unie. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/green-deal/#what>. [cit. 2024-09-28].

⁴³ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS: The European Green Deal. In: . 2019. Dostupné také z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF.

⁴⁴ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2020. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>., bod 6 preambule

považovány za udržitelné nebo zda se jedná o pouhou klamavou ekologickou reklamu (tzv. *greenwashing*). Pojem *greenwashing* je v Nařízení o taxonomii definován takto „*získání nespravedlivé konkurenční výhody tím, že se na trh uvede finanční produkt jakožto šetrný k životnímu prostředí, i když ve skutečnosti neodpovídá základním environmentálním standardům*“.⁴⁵

Došlo k vytvoření jednotného klasifikačního systému, který je vědecky podložený, objektivní a transparentní. V současnosti slouží jako skvělý nástroj pro podniky i investory⁴⁶. V bodě 11 Preambule předmětného Nařízení o taxonomii se v rámci důvodů přijetí Nařízení uvádí následující: „*Členské státy by pro účely určení, které investice lze kvalifikovat jako udržitelné, používaly vlastní vnitrostátní klasifikační systémy. Pokud by byly takové vnitrostátní systémy označování nebo požadavky založeny na různých kritériích týkajících se toho, které hospodářské činnosti se kvalifikují jako environmentálně udržitelné, mohlo by to investory odrazovat od přeshraničního investování kvůli obtížnému porovnávání různých investičních příležitostí. Hospodářské subjekty, které chtějí přilákat investice z celé Unie, by navíc musely v jednotlivých členských státech splňovat různá kritéria, aby se jejich činnosti kvalifikovaly jako environmentálně udržitelné. Chybějící jednotná kritéria by tudíž mohla zvýšit náklady a hospodářské subjekty tak odrazovat od toho, aby vstupovaly na přeshraniční kapitálové trhy za účelem udržitelného investování.*“⁴⁷

S uvedenými důvody se zcela ztotožňuji a domnívám se, že harmonizace v rámci Evropské unie v případě klasifikace udržitelných činností je jedinou cestou, jak dosáhnout pozitivních změn. Jestliže by tento jednotný systém zaveden nebyl, vedlo by to k opětovnému tříštění stanovených environmentálních cílů a jejich obtížnému dosahování. Těžko si představit, že by členské státy, pro které je například klíčovou oblastí průmyslový sektor, ochotně zaváděly klasifikaci, která by vedla k oslabení podniků na přeshraničním kapitálovém trhu.

Nařízení samo o sobě nestanovuje pro podnik žádné povinnosti. Jedná se o pouhý nástroj, díky kterému se mohou podniky lépe orientovat v přehledu udržitelných činností. Na základě stanovených technických screeningových kritérií pak mají možnost označit své činnosti za souladné s Taxonomií EU či učinit rozhodnutí, že se těmto kritériím pokusí dostát.

---

⁴⁵ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2020. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>., bod 11 preambule

⁴⁶ REITERMAN, David. *Udržitelnost a ESG: přehled evropské regulace*. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-969-4, str. 124

⁴⁷ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2020. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>., bod 11 preambule

Technická screeningová kritéria jsou stanovena v Nařízení komise v přenesené pravomoci, aby mohla být pružně doplňována a měněna. Jednou ze zásad spojených s Taxonomií EU je její aktuálnost vzhledem k rychlému vývoji v oblasti udržitelné transformace. V Příloze 1 nařízení Taxonomie EU je stanoven výčet činností společně s popisem a technickými kritérii. Spektrum činností je široké a zahrnuje lesnictví, průmysl, energetiku, odpadové hospodářství, dopravu nebo stavbu budov.

Systém klasifikace Taxonomie EU je založen na 6 environmentálních cílech. Lze sledovat provázanost taxonomie se standardy ESRS, jak uvádím i dále.

Environmentální cíle vymezené Taxonomií EU jsou následující:

1. zmírňování změny klimatu,
2. adaptace na změnu klimatu,
3. přechod na oběhové hospodářství, předcházení vzniku odpadů,
4. udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů,
5. biologická rozmanitost a ekosystémy,
6. předcházení znečištění.

Udržitelná činnost podniku musí vždy splňovat tři kritéria. Musí významně přispět, alespoň k jednomu z výše stanovených cílů. Nesmí způsobovat významnou újmu žádnému ze zbylých 5 cílů a musí dodržovat minimální standard sociální ochrany. V případě, že dojde k naplnění všech tří kritérií, je činnost podniku dle nařízení označena za udržitelnou.

Nařízení o taxonomii v čl. 8 stanoví povinnost, aby podnik do zprávy o udržitelnosti zahrnoval i informace o tom, do jaké míry se činnosti podniku dle Taxonomie EU klasifikují jako udržitelné.

2.3 Tematické standardy ESRS – Environmentální pilíř

Tematické standardy ESRS jsou rozděleny do 10 skupin. Z toho 5 témat spadá pod environmentální pilíř (E), 4 témata se zaměřují na oblast sociální (S) a 1 téma náleží poslednímu pilíři, kterým je řízení společnosti (G). Jednotlivá témata se dále člení na dílčí témata a podtémata, jak uvádím v přehledové tabulce ⁴⁸.

Struktura se v rámci jednotlivých tematických standardů od sebe nijak významně neliší. Jejich obsah se člení na cíle, vymezení vzájemného vztahu s jinými ESRS, požadavky na zveřejňování informací (zde jsou mezi jednotlivými tématy nejpatrnější rozdíly) a dodatek, ve kterém jsou uvedeny požadavky na uplatňování.

---

⁴⁸ Viz. Příloha č. 1

2.3.1 ESRS E1 – Změna klimatu

Tematická část změna klimatu ESRS E1 byla původně zařazena do povinně zveřejňovaných částí, bez ohledu na zásadu dvojí významnosti. Jak bylo již zmíněno (kapitola 1.2.2), došlo k legislativním změnám, takže nakonec nemají podniky povinnost tuto část reportovat vždy, ale až na základě posouzení významnosti. Přesto si částečně odlišný režim tematická část ESRS E1 zachovala. Odlišnost spočívá v tom, že jestliže podnik při posuzování dvojí významnosti vyhodnotí tuto část jako nevýznamnou, musí uvést podrobné vysvětlení, jak k tomu závěru dospěl. Toto téma by dle současného znění standardů mělo zaznít v každé zprávě o udržitelnosti zveřejněné podnikem.

Pro posouzení dopadu na změnu klimatu je klíčové měřítko uhlíkové stopy. Jako základní členění můžeme uhlíkovou stopu rozlišovat na přímou (primární) a nepřímou (sekundární)⁴⁹. Tempo, s jakým se zvyšuje koncentrace oxidu uhličitého v atmosféře neustále roste. Od průmyslové revoluce do roku 2020 byl procentuální nárůst oxidu uhličitého stanoven na 48 %⁵⁰. Snížení emisí oxidu uhličitého je tak zásadním krokem pro zmírnění globálního oteplování.⁵¹

ESRS E1 využívá pro vykazování informací o skleníkových plynech zásady, požadavky a pokyny stanovené GHG Protokolem⁵². GHG Protokol je standard pro měření skleníkových plynů a zahrnuje tři kategorie emisí. Jedná se o kategorii Scope 1, do které spadají přímé emise společnosti. Nepřímé emise jsou zařazeny pod kategorii Scope 2. Kategorie Scope 3 dopadá na emise, které jsou produkovány v rámci hodnotového řetězce podniku. Tato kategorie je u podniků často tou nejproblematictější z hlediska množství vypuštěných emisí⁵³. Je tomu tak proto, že dodavatelé velkých podniků mají často sídlo ve třetích zemích, kde není legislativa regulující přístup podniku k udržitelnosti. Dle dřívější úpravy proto bylo možné, aby se podnik prezentoval jako producent nízkých emisí, i přesto že to vůbec nezachycovalo realitu celého výrobního procesu. Nově by zprávy o udržitelnosti měly zachytit proces celé činnosti a zveřejňovaná informace by měla mít zásadně vyšší výpovědní hodnotu.

---

⁴⁹ BŘEZINOVÁ, Hana. *ESG a účetní souvislosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-723-2.

⁵⁰ Evropská komise. Příčiny změny klimatu [online]. [cit. 5. 10. 2024]. https://climate.ec.europa.eu/climate-change/causes-climate-change_cs.

⁵¹ Oxid uhličitý není sice jediným antropogenním skleníkovým plynem, ale dle výzkumů je zodpovědný za přibližně 70 % světových emisí skleníkových plynů. Často se pro zbylé skleníkové plyny používá přepočítání na oxid uhličitý za využití potenciálu globálního oteplování, aby bylo možné hodnoty mezi sebou sčítat a porovnávat.

⁵² GHG Protocol. GHG Protocol [online]. *European Union*. 19. 8. 2022 [cit. 5. 10. 2024]. https://climate-pact.europa.eu/get-inspired/resources/ghg-protocol_en.

⁵³ What are Scope 3 emissions and why do they matter? [online]. <https://www.carbontrust.com/our-work-and-impact/guides-reports-and-tools/what-are-scope-3-emissions-and-why-do-they-matter>. 25. 2. 2019 [cit. 5. 10. 2024]. <https://www.carbontrust.com/our-work-and-impact/guides-reports-and-tools/what-are-scope-3-emissions-and-why-do-they-matter>.

Jako další pozitivum hodnotím, že by evropská legislativa měla být nově schopna vytvořit tlak, který by stimuloval přístup k udržitelnosti i mimo území Evropské unie, a dopadal by na činnosti společností ze třetích zemí. Jako praktický příklad uvedu situaci výrobce s oblečením, kterému dodává materiál podnik z Vietnamu. Na evropského výrobce bude nově dopadat povinnost zveřejňovat zprávu o udržitelnosti, do které musí zahrnout i uhlíkovou stopu, která je vyprodukována v souvislosti s podnikem ve Vietnamu, transportem zboží do Evropy a v neposlední řadě i zacházení s odpady. Výrobce tak bude nově motivován pečlivě zvažovat výběr svých nových dodavatelů, anebo zesílit tlak na přístup k udržitelnosti u dodavatelů současných.

ESRS E1 obsahuje tři dílčí témata. Jedním z nich je i přizpůsobování se změně klimatu (adaptace) a zmírňování změny klimatu (mitigace).⁵⁴ ESRS standardy zohledňují, zda má podnik vytvořený plán přechodu či jak je naplňován⁵⁵. Standardy také požadují, aby podnik popsal svůj postup zohledňující fyzická rizika a rizika plynoucí z přechodu podniku.

Hlavním cílem standardu je analyzovat přístup podniku k tématu změna klimatu, ale především zhodnotit, zda je jeho činnost souladná s Pařížskou dohodou a klimatickými závazky z ní plynoucími. Účelem je také stimulovat podnik k nastavení si své vnitřní strategie a obchodního modelu, který v dlouhodobém horizontu povede k dosažení klimatických cílů.

Komise na základě veřejných připomínek zohlednila vysokou administrativní zátěž a celkovou náročnost spojenou s nastavováním procesů a sběrem dat. Ve znění nařízení jsou proto uvedeny jednotlivé datové body ESRS E1, které podnik během prvního roku, kdy na něj povinnost dopadá, není povinen zveřejňovat.

2.3.2 ESRS E2 – Znečištění

Standard ESRS E2 má zajistit zveřejňování informací o dopadu činností podniku na znečištění ovzduší, vody, půdy a dalších složek životního prostředí. Z kategorie znečišťujících látek ovzduší jsou vyňaty skleníkové plyny, které jsou samostatně reportovány v rámci standardu ESRS E1 Změna klimatu. Stejně tak je tomu i u znečišťování půdy, kdy jsou odpady reportovány podle standardu ESRS E5.

---

⁵⁴ Ministerstvo životního prostředí. Mitigace změny klimatu - Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 5. 10. 2024]. https://www.mzp.cz/cz/mitigace_zmeny_klimatu

⁵⁵ Přechodem se dle ESRS standardů rozumí přechod podniku na udržitelné hospodářství, které bude slučitelné s cíli Pařížské dohody a dosažením klimatické neutrality v roce 2050. Má zajistit ochranu podniku před vlivy způsobenými změnou klimatu, a zároveň zajistit, aby dopady činnosti podniku byly v souladu se stanovenými cíli.

Podnik by měl ve zprávě o udržitelnosti zohledňovat nejen negativní dopady své činnosti na znečištění, ale taktéž vlivy pozitivní, které mohou znečišťování zmírňovat či mu zcela předcházet. Pod pozitivní dopady bude nejčastěji spadat nová účinnější technologie s nižší produkcí emisí nebo zapojení podniku do investování do zelených fondů nebo dluhopisů. Optimálním scénářem, ke kterému standard směřuje, je vytvoření takového prostředí, které bude zcela bez přítomnosti toxických látek.

Standarty přímo odkazují na Akční plán EU: „*vstříc nulovému znečištění ovzduší, vod a půdy*“, který Komise představila v roce 2021⁵⁶. Akční plán poukazuje na statistiky o vysokém dopadu znečišťování na lidské zdraví. V Evropské unii, dle zprávy European Environment Agency, je znečištění příčinou každého osmého úmrtí.⁵⁷ Kromě dopadů na lidské zdraví vznikají v důsledku znečišťování náklady ve výši odhadem až 940 miliard EUR ročně⁵⁸. Komise ve svém Akčním plánu upozorňuje, že náklady vynaložené na opatření proti znečišťování jsou mnohonásobně menší než náklady, které by vznikly v případě nečinnosti (bez zmírňujících opatření).

Standarty pracují s mnoha principy z oblasti politiky a práva životního prostředí. Jedním ze stěžejních principů pro standard ESRS E2 je tzv. BAT nebo-li best available techniques, který stanovuje používání nejlepších možných dostupných technologií v daném okamžiku.⁵⁹ Podnik by měl pravidelně vyhodnocovat technologie, které sám využívá při své činnosti, či které jsou používány v rámci jeho hodnotového řetězce.

Na úrovni Evropské unie existují referenční dokumenty o nejlepších dostupných technologiích (BREF⁶⁰), které obsahují potřebné technické a ekonomické informace pro činnosti podniku podléhající směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích. V nich je uveden aktuální přehled dostupných technologií, ale i technologií, které se teprve vyvíjejí. Podnik má dle standardu možnost zveřejnit i doplňující informace související se závěry těchto referenčních dokumentů, a to i v případě činnosti, ke které dochází mimo území Evropské unie.

---

⁵⁶ SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ *Cesta ke zdravé planetě pro všechny Akční plán EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vod a půdy“*. 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=COM%3A2021%3A400%3AFIN>.

⁵⁷ Zpráva EEA č. 21/2019: Zdravé životní prostředí, zdravý život.

⁵⁸

⁵⁹ Ministerstvo průmyslu a obchodu. Nejlepší dostupné techniky (BAT) | MPO [online]. . 4. 1. 2017 [cit. 5. 10. 2024]. <https://www.mpo.gov.cz/cz/prumysl/prumysl-a-zivotni-prostredi/ippc-integrovana-prevence-a-omezovani-znecisteni/referencni-dokumenty-bref/nejlepsi-dostupne-techniky-bat--224368/>.

⁶⁰ European Bureau for Research on Industrial Transformation and Emissions. BAT reference documents | EU-BRITE [online]. *European Commission* [cit. 5. 10. 2024]. <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>.

Dalším z principů je zásada „významně nepoškozovat“ (do not significant harm). Tento princip je uplatňován v nařízení o taxonomii EU, která byla popsána v kapitole 2.2 a vznikl v reakci na cíle a požadavky stanovené Zelenou dohodou. Tato zásada má vést k udržitelnějším investicím a zamezit zásadním negativním zásahům do životního prostředí.

Posledním a neméně významným principem je zásada prevence znečištění u zdroje. Význam tohoto principu byl popsán v Akčním plánu EU: „*To znamená, že v první řadě by se mělo předcházet znečištění u zdroje. Pokud není (zatím) možné znečištění zcela zabránit na samém počátku, mělo by se alespoň minimalizovat. A konečně, když už ke znečištění došlo, mělo by se napravit – a s tím související škody by měly být kompenzovány.*“⁶¹ S tím souvisí snaha motivovat podniky k postupnému vyřazování materiálů a sloučenin majících negativní dopad na životní prostředí a nahrazovat je těmi udržitelnějšími.

Standard ESRS E2 pokrývá i vykazování informací o znečišťujících látkách. Ty člení na dvě hlavní kategorie dle možné míry rizika. Jedná se o látky vzbuzující obavy a látky vzbuzující mimořádné obavy. Informace zveřejňované podnikem zahrnují údaje nejen o výrobě, ale i o jejich případné distribuci, uvádění na trh nebo jejich používání.

2.3.3 ESRS E3 – Vodní a mořské zdroje

Cílem standardu je zaznamenat, do jaké míry činnost podniku ovlivňuje vodní a mořské zdroje. Zohledňuje vodu povrchovou i podzemní a stejně tak vodní (sladkovodní) i mořské zdroje. Jedním z hlavních podtémat standardu je spotřeba vody, do které musí být při přípravě reportingu zahrnuta nejen spotřeba přímá, která vzniká při samotné činnosti podniku, ale i veškeré odběry a vypouštění vody. ESRS E3 je silně provázán se zbylými environmentálními standardy, a proto velkou část souvisejících dat lze nalézt v ostatních částech.

Specifikem standardu je přísnější režim reportování pro podniky, které vykonávají svou činnost v oblasti s vysokým vodním stresem⁶². V takovém případě musí podnik uvést, zda k danému místu a činnosti přijal politiku, která by analyzovala příležitosti a možné dopady a rizika v souvislosti s vodními a mořskými zdroji. Jestliže podnik žádnou politiku dosud nepřijal, musí odůvodnit proč a zveřejnit časový rámec, ve kterém politiku přijme.

---

⁶¹ *SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Cesta ke zdravé planetě pro všechny Akční plán EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vod a půdy“*, 2021.

⁶² Vodní stres je pojem, jež označuje oblasti s nedostatkem vody k uspokojení potřeb životního prostředí a naší společnosti a k zajištění ochrany životního prostředí či ekonomiky, a to ať z hlediska kvality nebo kvantity vody. (European Environment Agency. Water resources across Europe — confronting water stress: an updated assessment [online]. European Environment Agency [cit. 28. 10. 2024]. <https://www.eea.europa.eu/publications/water-resources-across-europe-confronting>)

Vodní zdroje nebo-li Život ve vodě je cíl č. 14, na které se zaměřují Cíle udržitelného rozvoje. Tento cíl vychází ze studií, dle kterých je až 40 % světových oceánů významně poznamenaných lidskou činností.⁶³ Nadměrný rybolov je v současné chvíli natolik intenzivní, že se populace ryb nestačí přirozenou cestou obnovovat. Pro úplnost bych ráda na tomto místě poznamenala, že se jedná o data, která byla zveřejněna v roce 2015. Standard ESRS E3 na 14. cíl SDGs navazuje a má napomáhat jeho splnění.

2.3.4 ESRS E4 – Biologická rozmanitost a ekosystémy

Biologickou rozmanitost standardy definují jako variabilitu všech žijících organismů, které se nacházejí v jednotlivých ekosystémech. Opírají se o Kchun-mingsko-montrealský globální rámec pro biologickou rozmanitost⁶⁴, který byl přijat v roce 2022 v souvislosti s konferencí smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti.

Plán přechodu podniku má být v souladu s cíli Kchun-mingsko-montrealského globálního rámce a má dodržet koncept respektování planetárních mezí⁶⁵. Vymezuje jasné cíle, ke kterým strategie podniku může směřovat. Jedná se o zvrácení úbytku opylovačů, omezení chemických pesticidů, ekologické zemědělství, snížení používání hnojiv nebo sanace kontaminovaných půdních stanovišť.

Úprava ESRS E3 zahrnuje zveřejňování informací o dopadech a příležitostech v souvislosti se suchozemskými, sladkovodními i mořskými stanovišti, ale sleduje i dopady na celé ekosystémy a populace živočichů a rostlin. O podniku se tak máme možnost dozvědět poměrně detailní informace o jeho vlivu na biologickou rozmanitost. Podniky musí taktéž zveřejňovat údaje o svém vlivu na ohrožené druhy nebo o možnosti zavlečení invazivních druhů.

Stejně jako u standardu ESRS E1, který byl protkán odkazy na mezinárodní úmluvy a evropské dokumenty, je tomu i zde podobně. Mimo výše uvedených odkazuje nařízení na soustavu Natura 2000. Podnik musí uvést, jaké procento dodavatelů vytváří činnost na území chráněném soustavou Natura 2000⁶⁶. Tato detailnost a komplexnost mě pozitivně překvapila. Jestliže se podnikům podaří úspěšně překlenout počáteční období s nastavením sběru dat, mohlo by to mít vysoce pozitivní dopady na ochranu přírody a krajiny.

---

⁶³ United Nations. MDGs 2015: Fakta [online]. *Archiv 2015*. 7. 7. 2015 [cit. 5. 10. 2024]. <https://osn.cz/archiv-2015/>

⁶⁴ UN environment programme. *Kchun-mingsko-montrealský globální rámec pro biologickou rozmanitost*. Canada, Montreal: Zenodo, 2022. <https://zenodo.org/doi/10.5281/zenodo.3831673>

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ ČR, NAŘÍZENÍ VLÁDY o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit [online]. [cit. 5. 10. 2024] https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/022D8440BB481F60C1257FA200315B4B/%24file/NV%20318_2013.pdf

2.3.5 ESRS E5 – Využívání zdrojů a oběhové hospodářství

Evropský parlament uvádí, že jen v rámci Evropské unie vznikne každý rok 2,2 miliardy tun odpadu⁶⁷. Většina zboží je v současnosti vyráběna na principu „take-make-waste“ nebo-li vytěžit-vyrobít-použít-vyhodit, což je zcela neudržitelný a nešetrný přístup k surovinám.

Novým modelem, který má zvýšit efektivitu a zajistit udržitelnější činnost podniku, je oběhové hospodářství. Produkt má být již počátku navrhován tak, aby měl co nejdelší životnost a aby jej následně bylo možno využít, opravit nebo recyklovat. Oběhové hospodářství je definováno i v samotném standardu ESRS E5. Jedná se o systém, který má zachovat hodnotu výrobků po co nejdelší dobu a maximalizovat jejich využití, což má ve svém důsledku vést k minimalizaci odpadu.⁶⁸

Základním principem uplatňovaným v souvislosti s odpady je hierarchie způsobů nakládání s odpady nebo-li princip tzv. *3R – reduce, reuse, recycle*. Ten nám pomáhá definovat, jakým způsobem je optimální nakládat s výrobky po konci jejich životního cyklu. Jako nejvíce žádoucí, a tedy na vrcholu pomyslné hierarchie, stojí předcházení vzniku odpadu. Následuje příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití (například energetické) a poslední a nejméně žádoucí je úplné odstranění. Hierarchie je stanovena v rámcové směrnici EU o odpadech (směrnice 2008/98/ES)⁶⁹, kde jsou i blíže vymezeny její cíle.

Podnik dle ESRS E5 nesbírá data pouze o vznik odpadů, ale musí zahrnout i příliv a odliv zdrojů, a to opět v rámci celého hodnotového řetězce. Mezi opatření, které do svého obchodního modelu může zavést, patří například opatření o zachování hodnoty. To zahrnuje procesy jako je znovuvyužití výrobku nebo nastavení obchodního modelu tak, aby bylo možné nefunkční produkty opravit. Podnik ale může uplatnit i opatření maximalizace hodnoty, které spočívá v efektivnějším nastavení vnitřních systémů nebo v rozšíření odpovědnosti výrobce.⁷⁰

Hlavními cíli standardu je přizpůsobení strategie podniku směrem k oběhovému hospodářství, minimalizaci odpadů a k efektivní využívání zdrojů při výrobě produktů.

---

⁶⁷ Evropský parlament. Oběhové hospodářství: definice, význam a přínos [online]. *Témata | Evropský parlament*. 24. 5. 2023 [cit. 5. 10. 2024]. <https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20151201STO05603/obehove-hospodarstvi-definice-vyznam-a-prinos>

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ *Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives (Text with EEA relevance)Text with EEA relevance*. 2024. <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/98/2024-02-18/eng>

⁷⁰ Extended Producer Responsibility je povinnost výrobce nést odpovědnost za výrobky po všechny fáze procesu výroby. Nejen, že odpovídá za výrobu, distribuci a prodej, ale zároveň i za finální likvidaci produktu včetně jeho obalů.

(OECD. Extended producer responsibility and economic instruments [online]. [cit. 2. 11. 2024]. <https://www.oecd.org/en/topics/extended-producer-responsibility-and-economic-instruments.html>)

Standard se odkazuje na dokument připravený Evropskou komisí s názvem „*Categorisation system for the circular economy*“, který má napomoci s kategorizací a definicí oběhového hospodářství. V komentáři tohoto dokumentu je uvedeno, že tento systém kategorizace by měl být v budoucnu zakomponován i do nařízení o taxonomii EU.

2.4 Shrnutí

Environmentální pilíř konceptu ESG je důležitou součástí pro rozvoj udržitelného přístupu a korporátní odpovědnosti. Environmentální pilíř je z oblastí ESG nejobsáhlejší a zahrnuje široké spektrum témat a podtémat věnujících se ochraně životního prostředí. Jako velmi přínosné hodnotím sladění standardů s nařízením o taxonomii EU, jelikož to může zajistit reálné, ale především vědecky podložené výstupy a data, a zároveň dopomoci ke snížení počáteční administrativní zátěže při reportování. Mnoho podniků již taxonomii v současnosti využívá, a tak by jejich přechod na udržitelné podnikání mohl být o to jednodušší.

Dalším podstatným aspektem je, že právní úprava environmentální oblasti ESG je souladná s již existujícím právním rámcem pro ochranu klimatu. Především se jedná o legislativu Evropské unie, která je do standardů ESRS integrována. Standardy tak nejen zesilují efekt evropského klimatického právního rámce, ale také motivují podniky k vytváření vlastních udržitelných strategií a obchodních modelů. Myslím si, že se jedná o vysoce efektivní přístup k dosažení trvalé udržitelnosti v Evropě.

Hlavním efektem standardů ESRS je harmonizace vykazování nefinančních informací napříč členskými státy. Výstupy by nově měly být konzistentnější a srovnatelnější a měly by poskytovat úplné informace o přístupu podniku k udržitelnosti. Zároveň to s sebou přináší i jistá rizika, jelikož požadavky na zveřejňované informace jsou poměrně široké a podniky mohou mít obtíže se samotným získáváním dat potřebných pro vytvoření reportu.

Příkladem administrativní náročnosti může být část ESRS E1 Změna klimatu, kde je stanoven požadavek na zveřejňování informací z oblasti Scope 3, tedy tzv. nepřímých emisí v rámci celého hodnotového řetězce podniku. Rozšíření informační oblasti je na první pohled jednoznačným posunem vpřed, avšak domnívám se, že reálné výstupy budou čelit množstvím problémů. Hlavní problém nastane v případě výše zmíněného získávání dat od dodavatelů ze třetích zemí, kteří na to nemají nastavené procesy a častokrát ani nebudou mít k dispozici (nejen) finanční kapacity. Zůstává proto otázkou, jaký bude v takových případech výsledný efekt.

Domnívám se, že to může vést k několika důsledkům. Prvním důsledkem může být, že se podniky rozhodnou obměnit dodavatele a nahradí dodavatele ze třetích zemí někým, kdo bude

schopen požadavkům standardů ESRS dostát. To se možná jeví jako zdánlivě udržitelné řešení, avšak na tamní obyvatele to může mít naprosto zdrcující dopad. Dalším důsledkem může být snaha se reportování záměrně vyhnout a povinnost obejít. Nejpravděpodobněji by se tak dělo v případě tematických oblastí, které s sebou nesou nadměrně vysoké administrativní náklady.

Je proto potřeba podnikům řádně vysvětlit, jaké jsou důvody zavádění povinného reportingu, a jaké výhody to může mít i pro ně. Srozumitelná komunikace může pomoci zmírnit obavy z počátečních vysokých nákladů. Větší ochota podniků k zavádění konceptu ESG by mohla vést k posílení jejich snahy získávat data i v oblastech, které jsou obtížně přístupné. Taktéž by podniky měly mít k dispozici dostatečně dlouhé lhůty na přípravu nastavení vnitřních procesů. Tím by se mohl snížit tlak, který je na ně v současné chvíli vyvíjen.

3 Platná právní úprava

3.1 Vnitrostátní právní úprava

3.1.1 Zákon o účetnictví

I. Současné platné znění od 1.1. 2024

Novela zákona o účetnictví účinná od 1.1. 2024 vnesla do vnitrostátní úpravy zákona č. 563/1991 Sb., části osmé, povinnost vyhotovovat zprávu o udržitelnosti⁷¹. V § 32f zákona o účetnictví jsou specifikovány účetní jednotky, na které se tato povinnost vztahuje. Jsou vymezeny dle osobní působnosti, a jedná se o 1) obchodní korporace, 2) které jsou subjektem veřejného zájmu, 3) byly by velkou účetní jednotkou, i kdyby nebyly subjektem veřejného zájmu a 4) k rozvahovému dni překročily kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců za účetní období. V dalším ustanovení jsou uvedeny účetní jednotky, na které dopadá výjimka a nemají tak povinnost zprávu o udržitelnosti zveřejňovat. Zejména se jedná o jednotky, jejichž investiční cenné papíry nejsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu, o malé či nepřiliš složité instituce nebo o investiční fondy.

I přesto, že zákon cílí především na velké účetní jednotky, kterých je v České republice přibližně pouhých 25, neznamená to, že se dalších podniků novela nedotkne. Dopady novelizace mohou pocítit i jednotky menší, jestliže jsou zapojeny do hodnotového řetězce podniku, který má povinnost k reportingu již za účetní období roku 2024. Jak bylo zmíněno v předchozích kapitolách této práce (kapitola 1.2.2.), zpráva o udržitelnosti má nově zahrnout i přístup dodavatelů či distributorů v rámci celého řetězce. Z tohoto důvodu je kladen důraz na včasné nastavení sběru dat i u menších podniků, jelikož na ně budou požadavky směrnice CSRD taktéž dopadat, byť nepřímo.⁷²

V § 32h odst. 6 zákona o účetnictví pak nalezneme, jak mají podniky postupovat v situaci, jestliže se jim nepodaří získat nezbytné informace o hodnotovém řetězci. Namísto toho je jim umožněno, aby vysvětlily důvody, proč takové informace nemohly získat, a jaké úsilí pro získání informací vynaložily. Dále musí uvést, jak budou postupovat do budoucna, aby tento stav napravily.

---

⁷¹ 563/1991 Sb. Zákon o účetnictví [online]. *Zákony pro lidi* [cit. 29. 10. 2024]. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563/zneni-20240101>

⁷² Další změny v zákoně o účetnictví - zpráva o udržitelnosti a změna definice čistého obrátu [online]. *ASPI* [cit. 29. 10. 2024]. <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/324204/1/2?vtextu=csrd>

Obdobné povinnosti v novele zákona o účetnictví jsou stanoveny i pro konsolidované účetní jednotky.⁷³

Vnitrostátní právní úprava také stanovuje, aby zpráva o udržitelnosti kromě obecných informací, jakými jsou obchodní model společnosti či obchodní strategie, uváděla i konkrétní informace se zaměřením na dopad na životní prostředí. Konkrétně se jedná o plány účetní jednotky v souvislosti s přechodem na udržitelné hospodářství. Přechod podniku by měl být v souladu s cíli mezinárodních dohod, jako je Pařížská dohoda či Evropský právní rámec pro klima⁷⁴. Plány by měly být konkrétní a měly by zahrnovat i stránky finanční a investiční. V případě, že jednotka vyvíjí činnost s uhlím, ropou nebo zemním plynem, musí uvést přesný rozsah takové činnosti.

Novela také změnila umístění zprávy o udržitelnosti. Nově má být samostatnou částí výroční zprávy. K jejímu zveřejňování má docházet prostřednictvím jednotného elektronického formátu pro podávání zpráv⁷⁵, což by mělo usnadnit přístup veřejnosti a investorů k informacím.

II. Budoucí znění od 1.1. 2025

Novelizacním zákonem dojde k implementaci dalších fází zařazování konceptu ESG do vnitrostátní legislativy dle stanoveného časového plánu (k tomu blíže v dalších kapitolách). S rokem 2025 bude rozšířen okruh účetních jednotek, které musí povinně zveřejňovat zprávu o udržitelnosti. Pro úplnost uvádím, že novela zákona o účetnictví také pozměnila definice účetních jednotek, pro účely této práce však není potřebné se tímto blíže zabývat.

3.1.2 Zákon o auditorech

Zásadní změna pro oblast ESG nastává i v oblasti auditu. Nově budou muset být zprávy o udržitelnosti ověřovány nezávislými a nestrannými auditory. Podle novely zákona musí být ověření zprávy o udržitelnosti v souladu nejen se zákonem o účetnictví, ale také se standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti. Způsob určení auditora pro účely ověření zprávy o udržitelnosti zůstane stejný, jako je tomu u účetních závěrek. Musí tak dojít k jeho zvolení valnou hromadou společnosti, případně jiným způsobem určeným stanovami společnosti.

Do zákona o auditorech bude v souvislosti s ESG zakomponována i nová auditorská činnost a s ní spojené požadavky na kvalifikaci. Součástí zkouškového systému Komory auditorů České

---

⁷³ Markéta Horková. Začala transpozice CSRD do české legislativy [online]. CSRD. 30. 11. 2023 [cit. 29. 10. 2024]. <https://csrd.cz/zacala-transpozice-csrd-do-ceske-legislativy/>

⁷⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“). 2021. <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj/ces>

⁷⁵ Nařízení v přenesené pravomoci - 2019/815 - EN - EUR-Lex [online]. [cit. 29. 10. 2024]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32019R0815>

republiky bude i oblast udržitelnosti.⁷⁶ Subjekty, které mají platné oprávnění ESG lze nalézt v rejstříku auditorů, který je k dispozici na stránkách Komory auditorů České republiky.⁷⁷

3.2 Směrnice CSRD

3.2.1 Historie a kontext

Směrnice CSRD byla přijata řádným legislativním postupem na základě čl. 294 Smlouvy o fungování Evropské unie. K podepsání došlo dne 14. prosince 2022, kdy dokument podepsal předseda Evropského parlamentu a předseda Rady. Následně byla směrnice o dva dny později zveřejněna v Úředním věstníku.

Směrnice CSRD přímo navazuje na směrnici NFRD, první legislativu Evropské unie upravující povinnost podniků zveřejňovat nefinanční informace. Směrnice NFRD byla přijata v době, kdy environmentální a sociální otázky nebyly ve veřejném diskurzu zastoupeny v takové míře jako dnes. I přestože byly v roce 2015 přijaty Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) a o několik měsíců později Pařížská dohoda⁷⁸, směrnice NFRD představovala v tehdejších podmínkách relativně pokrokový krok Evropské unie. Byla však soft-law nástrojem, který obsahoval pouhá doporučení a požadavky, ale její právní vymahatelnost byla značně omezená. Přesto se směrnice NFRD stala základem pro současnou právní úpravu a umožnila plynulejší přechod k striktnějším a závaznějším pravidlům současného zveřejňování zpráv o udržitelnosti.

Evropský kontinent dnes čelí vážným problémům souvisejícím s klimatickou změnou, která se projevuje rostoucími průměrnými teplotami, extrémními srážkami, dlouhými obdobími sucha, záplavami a dalšími dopady, které s sebou klimatická změna přináší⁷⁹. Jak jsem již zmiňovala v předchozích kapitolách, přijetí Zelené dohody pro Evropu bylo zásadním krokem pro zmírnění negativních dopadů na životní prostředí, ale především pro vytvoření účinného a efektivního právního rámce. Bez něhož by přechod na udržitelné hospodářství ani dosažení uhlíkové neutrality nebyl myslitelný.

---

⁷⁶ Kubcová, H. Směrnice o podávání zpráv o udržitelnosti, 2024, Ministerstvo financí ČR. .

⁷⁷ K datu 10.11.2024 je v rejstříku auditorů či auditorských společností evidováno 82 subjektů s platným oprávněním ESG. Lze očekávat, že se rejstřík společně s narůstající poptávkou bude nadále rozšiřovat. (Komora auditorů České republiky. Výběr auditora | KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY [online]. [cit. 10. 11. 2024]. https://www.kacr.cz/vyber-auditora?sSearchId_4=esg&sSearchId_92=&sSearchId_10=&sSearchId_11=&sSearchId_39=zapsani&sAction=sActionResults&sBool=and&nSearchCount=&nAbsolutePage=1&sSearchId_91=ANO)

⁷⁸ UNFCCC. Pařížská dohoda. Paříž: 2015.

⁷⁹ World Meteorological Organization. Global temperature is likely to exceed 1.5°C above pre-industrial level temporarily in next 5 years [online]. *World Meteorological Organization*. 4. 6. 2024 [cit. 9. 11. 2024]. <https://wmo.int/news/media-centre/global-temperature-likely-exceed-15degc-above-pre-industrial-level-temporarily-next-5-years>

V souvislosti s tím dochází k poměrně silnému střetu zájmů, a to na jedné straně zájmů ekonomických a na druhé straně zájmů na posílení ochrany životního prostředí. Pod ekonomické zájmy můžeme podřadit snahu podniků dosáhnout maximálního zisku. Toho lze nejčastěji dosáhnout snížením svých nákladů⁸⁰, což je často v přímém rozporu s udržitelností.⁸¹ A právě nefinanční reportování má být dalším stimulem k dosažení cílů Zelené dohody a upevnění ochrany životního prostředí. Zda je toho nyní platná směrnice CSRD schopna efektivně dosáhnout, a jaké prostředky k tomu využívá rozvedu v následujících kapitolách.

3.2.2 Cíle směrnice

I. Transparentní výkaznictví

I v rámci výkaznictví nefinančního má transparentnost zásadní roli. Transparentní přístup k poskytování nefinančních informací je klíčový zejména pro posílení důvěry u uživatelů reportů, mezi něž patří zejména investoři a další zúčastněné strany. Ty by měly mít možnost využívat pravdivé a objektivní informace, na základě kterých mohou měnit své chování vůči podnikům. Směrnice se snaží o zajištění vyšší transparentnosti věnuje v několika rovinách.

Nefinanční údaje mají být veřejně dostupné a dle CSRD budou zveřejňovány ve strukturovaném a jednotném elektronickém formátu. Tento formát umožňuje snadnou dostupnost, čitelnost a porovnatelnost dat. Integrovaní zprávy o udržitelnosti do samostatné části výroční zprávy navíc zvýší její přístupnost pro všechny uživatele finančních informací. Jednotný formát zajistí rychlé vyhledávání relevantních údajů, což je důležité pro snadné sledování pokroku společností v oblasti udržitelnosti.

Pro dosažení maximální transparentnosti by měly být všechny zveřejňované údaje nejen jasné a přesné, ale také strukturované tak, aby z nich bylo patrné, jakým způsobem přistupuje společnost k udržitelnosti, a jaké konkrétní kroky v této oblasti podniká. Zpráva o udržitelnosti by měla obsahovat pravdivé a ověřitelné údaje, aby ji i běžný uživatel dokázal snadno pochopit a vyhodnotit. V preambuli ke směrnici CSRD je výslovně poukázáno na občanskou společnost, která je častým zdrojem posunu lepším směrem vedoucím ke zvýšení ochrany životního prostředí.

---

⁸⁰ Jako příklady, jakým způsobem podniky nejčastěji snižují své náklady uvádím přesunutí výroby do zemí s méně přísnou regulací pracovních podmínek (a s nižšími mzdami), používání levných a neobnovitelných materiálů, neudržitelné nakládání s odpady jako je spalování nebo skládka, užívání neobnovitelných zdrojů energie, typicky uhlí nebo zemní plyn.

⁸¹ Na tomto místě je nutné poznamenat, že není pravdou, že by snížení skleníkových plynů bylo možné dosáhnout jen za předpokladu, že bude omezen hospodářský růst. Díky regulačním snahám Evropské unie bylo naopak dosaženo opačného výsledku, a to snížení emisí skleníkových plynů o 24 %, zatímco ekonomika vzrostla o 60 %. Zpřísnění právní úpravy proto může v končeném důsledku vést ke zvýšení blahobytu nás všech. (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“). 2021. <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj/ces>)

Jestliže bude možné pracovat s větším množstvím zveřejňovaných dat a budeme mít přehled o činnostech jednotlivých společností, může to být impulsem k dalšímu tlaku na zelenou transformaci.

Domnívám se, že i společnosti, pro které není ESG v současné době prioritou, a které budou usilovat o co nejjednodušší přístup k reportingu, budou nakonec povinny zveřejňovat zprávy v takové kvalitě, která poskytne ucelený přehled o jejich aktivitách. To by mohlo vést k širšímu a systematictějšímu přehledu o činnostech většího počtu společností a významně přispět ke zvýšení transparentnosti v nefinančním výkaznictví.

II. Standardizace

Jednou z nejčastěji diskutovaných témat ohledně povinného reportingu v oblasti udržitelnosti, byla jednoznačně potřeba vytvoření jednotných standardů. Doposud si podniky mohly volit mezi různými subjekty, které stanovovaly pravidla pro zveřejňování zpráv. Tato pravidla však nebyla jednotná, což vedlo k obtížnému srovnávání zpráv o udržitelnosti. V takto široké diskreci bylo také pro podniky jednodušší výsledek reportu ovlivnit či zkreslit.

Standardy ESRS vnáší do reportování vyšší míru jistoty nejen pro investory – tedy uživatele nefinančních informací – ale především i pro samotné podniky, které se se standardy mohou nově podrobně seznámit. Budou tak mít lepší představu o požadavcích, které na ně nefinanční výkaznictví klade a mohou mu uzpůsobit stávající procesy.

Do budoucna je nutné očekávat, že budou standardy často měněny, jelikož se jedná o vůbec první úpravu harmonizující reportování podniků na území Evropské unie. Společně s měnícím se trhem a jeho potřebami budou přicházet stále nové výzvy, které se obzvláště v oblasti udržitelnosti velice dynamicky proměňují. S největší pravděpodobností se bude oblast reportingu dále rozšiřovat o nová témata a dojde k upřesňování stávajících pravidel.

III. Naplňování cílů mezinárodních dohod

Směrnice CSRD reaguje na rostoucí environmentální a sociální výzvy, které vyžadují koordinovaný postup ze strany vlád i soukromého sektoru. Jedním z hlavních cílů CSRD je vytvořit právní rámec, který bude efektivním nástrojem k naplňování cílů mezinárodních dohod.

V preambuli směrnice CSRD nalezneme přímý odkaz na Zelenou dohodu pro Evropu a Cíle udržitelného rozvoje, které jsou v této diplomové práci opakovaně zmiňovány, směrnice však poukazuje i na mnoho dalších. Kupříkladu v rámci standardů ESRS došlo k začlenění již v současnosti platných environmentálních politik. Jednou z nich je i Evropský právní rámec pro klima⁸², jež vstoupil v platnost v červenci roku 2021. Ten mimo jiné poukazuje na potřebu orgánů

---

⁸² *Ibid.*

EU a členských států ve vzájemné kooperaci zajistit: „*aby politiky v oblasti přizpůsobení se změně klimatu byly provázané, aby se vzájemně podporovaly, aby měly přínosy pro odvětvové politiky, aby napomohly začlenit tato opatření do všech oblastí politik a aby se zaměřovaly zejména na nejzranitelnější osoby a odvětví*“⁸³.

Směrnice CSRD nadto podporuje podniky v implementaci udržitelných strategií, které mají vést k dosažení nulových emisí skleníkových plynů. Pro účely vyhodnocení využívá mezinárodní klasifikace. Jedná se například o identifikaci rizik činností podniku nebo-li Společnou mezinárodní klasifikaci ekosystémových služeb (CICES) či Klasifikaci ekonomických činností (NACE), dle které jsou ve standardech vymezena odvětví s vysokým dopadem na klima.

3.2.3 Klíčové požadavky

V následujících podkapitolách přiblížím obsah a smysl jednotlivých požadavků, které směrnice CSRD nově zavádí a jejich potenciální přínosy. Níže uvedené pořadí není systematické, jelikož jsou jednotlivé požadavky vzájemně provázané a jejich efekt spočívá v kombinovaném účinku.

I. Zásada dvojí materiality

Zásada dvojí materiality, na jejímž základě se posuzuje významnost zveřejňovaných informací, je klíčovým prvkem nefinančního reportingu. Podniky musí nejen zveřejňovat informace o dopadu a vývoji svého podnikání, ale také hodnotit, jaké dopady má jejich činnost na okolí. Tato zásada se skládá ze dvou hlavních aspektů: významnosti z finančního hlediska (působení dovnitř podniku) a významnosti z hlediska vnějších dopadů (působení vně). Významnost z finančního hlediska je důležitá především pro investory, jelikož napomáhá odhalit, jak otázky udržitelnosti ovlivňují výkon podniku, jeho rozvoj či přístup ke kapitálu. Druhý aspekt se zaměřuje na dopady činnosti podniku na okolní prostředí a další faktory spojené s ESG (environmentální, sociální a správní aspekty).⁸⁴

Při uplatňování zásady v rámci směrnice CSRD je tak podnik povinen reportovat takové informace, které jsou vyhodnoceny jako významné i jen z jednoho výše uvedených aspektů. Jako praktický příklad uvedu podnik, jehož hlavní činností bude těžba ropy. Při vyhodnocování dopadu otázek udržitelnosti směrem „*dovnitř*“ podniku se může jednat o investice do technologií přispívajících ke snižování emisí vzniklých při těžbě či následném zpracování ropy. Tyto technologie mohou v konečném důsledku společnosti pomoci vyhnout se možným pokutám (v případě nadměrného znečišťování) a ušetřit tak značnou část financí. Směrem „*vně*“ podniku

---

⁸³ *Ibid.*, preambule

⁸⁴ Petr Ondráček. Dvojí materialita vyjasní, co budou firmy muset reportovat [online]. CSRD. 11. 12. 2023 [cit. 4. 11. 2024]. <https://csrd.cz/dvoji-materialita-vyjasni-co-budou-firmy-muset-reportovat/>

pak mohou být zvažována rizika úniku ropy, rizika spojená s vlivem těžby na biodiverzitu nebo s vypouštěním vysokých emisí během těžby. Jak lze z uvedeného příkladu sledovat, informace o působení „vně“ podniku jsou důležitým prvkem pro pochopení dopadů, které má podnik na životní prostředí a jsou proto primárním zájmem spotřebitelů, regulačních orgánů, občanské společnosti i investorů. Přístup k udržitelnosti se stává čím dál podstatnějším kritériem i při obchodování na kapitálovém trhu a pro zhodnocení konkurenceschopnosti podniku.

Hlavním posunem v uplatnění zásady dvojí materiality je dosažení komplexnějšího obrazu o dopadu společnosti na udržitelnost, což s sebou přináší vyšší i informační zátěž a administrativní náklady. Baumüller a Sopp ve svém článku⁸⁵ analyzují vývoj této zásady a zmiňují obavy z přetížení informacemi. Varují, že rozšíření reportovaných informací nemusí zvýšit srovnatelnost, ale může to vést k opačnému efektu. Shodují se na nutnosti zvážit, zda je rostoucí administrativní zátěž pro podniky vyvážena výhodami plynoucích z rozšíření informační povinnosti.

Dvojí zásada byla zavedena již ve směrnici NFRD, ke které Komise v roce 2017 a následně v roce 2019 zveřejnila doplňující pokyny k vypracování zpráv. Kvalita informací zveřejňovaných podniky nebyla dosud dostatečná, a právě zásada dvojí materiality byla častokrát hlavní příčinou. Podniky ji vykládaly mnoha různými způsoby, a to tak, aby konečný výsledek pro ně vyzněl co nejprůzračněji.⁸⁶ Tuto příliš širokou diskreci bylo potřeba zúžit a stanovit přesná pravidla, dle kterých budou muset podniky nově postupovat. I to bylo impulsem ke vzniku principu dvojí materiality tak, jak je v současnosti stanoven směrnicí CSRD.

II. Rozšíření povinnosti vydávat přehledové zprávy

Došlo k významnému rozšíření okruhu společností, které budou povinny zveřejňovat zprávu o udržitelnosti. Dle dříve platné směrnice NFRD vykazovaly informace pouze podniky, jež byly velkými účetními jednotkami a subjektem veřejného zájmu. Nově budou povinně reportovat i ostatní velké účetní jednotky nebo ostatní mateřské společnosti velké skupiny, dále kótované střední a malé účetní jednotky, ale dokonce i podniky a pobočky ze třetích zemí. Časová osa postupného rozšiřování reportingu je graficky znázorněna v kapitole 3.2.4. Důvodem postupné aplikace je umožnit podnikům lepší přípravu na povinné reportování.

Od roku 2024 se povinnost týká podniků, které podávaly zprávy již na základě směrnice NFRD. V České republice se jedná přibližně o 20 společností. Přibližně u poloviny z nich budu

---

⁸⁵ Baumüller, J., Sopp, K. Double materiality and the shift from non-financial to European sustainability reporting: review, outlook and implications. *Journal of Applied Accounting Research*. 2022, roč. 23, č. 1. <https://doi.org/10.1108/JAAR-04-2021-0114>

⁸⁶ Beske, F., Hausteiner, E. and Lorson, P.C. (2020), "Materiality analysis in sustainability and integrated reports", *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, Vol. 11 No. 1, pp. 162-186.

analyzovat dosud zveřejňované zprávy o udržitelnosti ve čtvrté, praktické části této diplomové práce.

Podstatné je si uvědomit, že i přesto že povinnosti dle CSRD zpočátku dopadají na poměrně malé množství podniků, tak to neznamená, že by se nepřímo nedotýkaly i dalších. Vzhledem k nově zavedenému požadavku na reportování informací o celém hodnotovém řetězci se budou povinnosti plynoucí ze směrnice CSRD nepřímo dotýkat i velkého množství středně velkých a malých podniků. Již teď je všem zúčastněným podnikům doporučováno, aby započaly s přípravami a začleňovaly reporting do svých vnitřních procesů, jelikož budou muset předávat svá data podnikům, na které povinnost dopadá přímo.

Nelze na tomto místě opomenout, že další změnou, s kterou směrnice CSRD přichází je rozšíření působnosti evropského práva i mimo území Evropské unie. I dodavatelé ze třetích zemí, byť dle časové posloupnosti na ně dopadne povinnost jako poslední, budou muset reportovacím povinnostem dostát. Jaká bude reálná ochota subjektů ze třetích zemí respektovat v Evropě nastavené standardy zůstává v tuto chvíli otázkou. Přesto lze již nyní zmínit posílení tzv. The Brussels Effect nebo-li bruselský efekt, který popisuje Bradfordová ve své publikaci⁸⁷. Jedná se o efekt evropské regulace, která je schopna ovlivňovat chování subjektů po celém světě, nejen uvnitř Evropské unie.

III. Nezávislý audit

Směrnice CSRD požaduje, aby zprávy o udržitelnosti byly ověřovány nezávislými auditory. Mělo by tak dojít k posílení důvěryhodnosti výkaznictví. Hlavní přínos spatřuji v propojení finančních a nefinančních informací, jelikož budou v obou oblastech uplatňována stejná pravidla. Směrnice NFRD audit dosud pouze doporučovala, nyní bude ověření auditorem povinné.

Evropská unie v této oblasti ponechává členským státům poměrně široký prostor pro vnitrostátní úpravu⁸⁸. Té se blíže věnuji v kapitole 3.1.2. této diplomové práce. V současné době však neexistuje výsledné znění vnitrostátní úpravy, vzhledem k postupné implementaci evropské legislativy, a proto velké množství otázek bude pro vnitrostátní účely vyjasněno teprve v budoucnu.

Evropská komise by také měla přijmout ověřovací standardy pro auditory, a to nejprve standardy pro ověření s omezenou jistotou a následně s jistotou přiměřenou⁸⁹. Březinová ve své

---

⁸⁷ Bradford, Anu, 'The Brussels Effect', *The Brussels Effect: How the European Union Rules the World* (New York, 2020; online edn, Oxford Academic, 19 Dec. 2019), <https://doi.org/10.1093/oso/9780190088583.003.0003>, accessed 24 Nov. 2024.

⁸⁹ Pojmy přiměřená a omezená jistota pochází z Mezinárodního auditorského standardu ISA 200. Přiměřenou jistotu je možné vymezit následovně: „Pro účely výroku musí auditor v souladu se standardy ISA získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou.“

publikaci⁹⁰ uvedla, že očekává, že s počátkem roku 2029 by mohl být uplatněn i požadavek na plný audit zpráv o udržitelnosti.

3.2.4 Časová osa CSRD

Na graficky znázorněné časové ose⁹¹ představují postupné zavádění povinností plynoucích ze směrnice CSRD. Jednotlivé roky znázorňují účetní období, za které jsou podniky povinny zprávu o udržitelnosti zveřejňovat. Jestliže povinnost dopadá na podnik za účetní období roku 2024, znamená to, že zprávu o udržitelnosti zveřejní na začátku roku 2025. Hlavním kritériem, na základě kterého je povinnost postupně rozšiřována, je velikost podniků.

V průběhu zavádění již nastalo několik změn, jejichž výsledkem bylo odložení původně stanovených termínů. Kupříkladu u malých a středních podniků bylo stanoveno, že v roce 2026 mohou začít se shromažďováním dat, ale vyhotovení zpráv o udržitelnosti a jejich zveřejnění odložit až na účetní období roku 2028 (zveřejnění zpráv tak nastane v roce 2029).

U ostatních velkých účetních jednotek a velkých účetních skupin jsou kritéria nastavena odlišně. Sestávají z následujících parametrů 1) z bilanční sumy vyšší než 25 milionu eur 2) čistého obrátu přesahujícího 50 milionu eur nebo 3) z průměrného počtu zaměstnanců za účetní období vyšší než 250. Jestliže účetní jednotka naplní dvě ze tří stanovených kritérií, pak na ni dopadá povinnost povinného reportování za účetní období roku 2025.

U podniků mimo území Evropské unie platí, že na ně směrnice CSRD dopadá, jestliže mají v Evropské unii alespoň jeden dceřiný podnik nebo pobočku. U dceřiného podniku se musí jednat o velký podnik nebo podnik střední či malý, ale kótovaný na regulovaném trhu. Pobočka musí v předchozím účetním období přesáhnout čistý obrat 40 milionů eur.

3.2.5 Analýza směrnice CSRD

V této kapitole provedu krátkou analýzu směrnice CSRD. Pokusím se popsat hlavní rizika a přínosy, které přijetí směrnice provází. Budu se zabývat nejen právními aspekty, ale i aspekty praktickými, které se s přijetím směrnice pojí.

Společnost PwC zveřejnila v červnu 2024 průzkum⁹², který zkoumá, do jaké míry jsou podniky na reporting dle směrnice CSRD připraveny. Jelikož v současné chvíli neexistuje mnoho

---

(*Mezinárodní auditorský standard ISA 200.pdf*. <https://www.kacr.cz/file/3966/isa-200.pdf>)

⁹⁰ BŘEZINOVÁ, Hana. *ESG a účetní souvislosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-723-2, str. 179

⁹¹ Viz. Příloha č. 2

⁹² De Lange, R., Nadja, P., O'Connell, K. PwC's Global CSRD Survey 2024 [online]. PwC. 13. 6. 2024 [cit. 11. 11. 2024]. <https://www.pwc.com/gx/en/issues/esg/global-csrd-survey.html>

zdrojů, které by poskytovaly přesná data ohledně zavádění ESG, rozhodla jsem se využít tento průzkum jako podpůrný nástroj pro mou analýzu. Své poznatky s průzkumem porovnám a zhodnotím, zda se s podniky shodují či nikoliv. Doplnuji, že průzkum vychází ze vzorku 547 společností, a z toho 386 společností evropských.

I. Hlavní rizika

První riziko, které s sebou CSRD přináší, spatřuji ve vysokých nákladech, které podniky budou muset nebo už musí vynakládat na vyhotovení udržitelného reportingu. Vyhotovení výsledné zprávy předchází obtížný proces, kterého se společnosti obávají. Hlavní obavy plynou z otázky, zda požadavky stanovené směrnicí vůbec budou schopny splnit. Vzhledem k velkému množství dat, které podniky budou muset vykazovat dochází k vytváření i celých týmů zaměřených na ESG reporting. Vede k tomu potřeba nastavit nově interní procesy, sběr dat a vytvořit udržitelnou strategii a obchodní model často úplně od nuly. Dle zmiňovaného průzkumu jsou pro 92 % podniků větší či menší překážkou právě náklady, které musí na nefinanční reporting podniky vynaložit a 94 % podniků vnímá jako velkou výzvu také nedostatečnou kapacitu zaměstnanců.

Obavy, které s přijetím směrnice často zaznívají a domnívám se, že zcela oprávněně, jsou spojeny také s nedostatkem času na přípravu. Velké množství evropské legislativy bylo přijato až na poslední chvíli či dokonce bylo její přijetí odloženo. Situace je proměnlivá a nepřehledná. Pro podniky to v tak již náročném prostředí znamená vynaložení dalších kapacit, aby byly schopny mít přehled o platných požadavcích a plnit si své povinnosti.

Pokud se zaměříme na rozestup přijetí směrnice CSRD a počátku jejího uplatňování, jedná se o poněkud krátký časový úsek. Směrnice byla oficiálně přijata dne 10.11. 2022, tedy téměř přesně před dvěma roky a v současné chvíli již velké množství podniků musí dokončovat zpracování prvních zpráv o udržitelnosti za účetní období 2024. Pokud pak doplním, že nařízení upravující standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti bylo přijato Komisí k 31.7. 2023, pak to jen dokresluje situaci, ve které se podniky v současné chvíli nachází.

Dle průzkumu uvedlo 95 % podniků, že je pro ně nastavený časový rámec překážkou, pro 47 % z nich ve velké míře. Přesto je nutné poukázat na fakt, že na otázku, do jaké míry jsou si podniky jisty, že budou schopny zveřejnit zprávu v požadovaném termínu odpověděla naprostá většina podniků, že stanovený termín zvládne dodržet. A to jak pro reportování za rok 2026, tak i za bližší účetní období, kterým je rok 2025.

Jako další problematický aspekt může být vnímána i neochota podniků zveřejňovat citlivé informace. Již u povinného zveřejňování účetních závěrek se ozývala vlna nevole, zda se nejedná o informace, které by měly být ponechány v soukromí. Nefinanční reporting jde v tomto směru ještě o krok dále, když požaduje, aby podniky zveřejňovaly informace, které je budou často stavět

do špatného světla před investory. Ve své podstatě budou podniky nuceny veřejně nahlašovat samy sebe⁹³.

Jako riziko hodnotí velké množství společností také problematiku ochrany soukromí a dat v souvislosti s ESG.⁹⁴ Na první pohled se může zdát, že sbíraná data budou sledovat přístup podniku k udržitelnosti, budou anonymizována, a tedy se není čeho obávat. Odlišný pohled lze vysledovat na základě článku Orlic a Lucassen⁹⁵, které pojednávají o potřebě přistupovat ke shromažďovaným datům s náležitou ochranou a respektem. I přesto, že se toto riziko přímo nepojí s tématem práce, přišlo mi vhodné jej zmínit, jelikož s nárůstem užívání umělé inteligence a zneužíváním tzv. big data je důležité sledovat i tento rozměr.

II. Hlavní přínosy

Jednoznačným přínosem nejen pro ochranu životního prostředí je nově zavedený koncept hodnotového řetězce. Negen, že je pozitivní změnou nahrazení pojmu „*dodavatelský řetězec*“ řetězcem hodnotovým, u kterého se zohledňuje širší spektrum rizik v rámci úplně celého procesu výroby/činnosti podniku, ale zveřejňované informace budou mít mnohem vyšší výpovědní hodnotu. Jak jsem již psala, zařazení povinného reportování dle GHG protokolu i v oblasti Scope 3 by mohlo mít reálný pozitivní dopad na snížení emisí. Mimo-unijní přesah by tento efekt mohl dále umocnit a působení evropského práva by mělo dalekosáhlé efekty i na třetí země.

Přesto je potřeba vnímat, že co se nám může zdát vhodné a správné, může být vnímáno jinak ve zcela odlišném prostředí států třetích zemí. Jak uvádí profesor Thorn ve své srovnávací analýze o odpovědnosti korporací za dodavatelské řetězce⁹⁶, s jehož názorem se zcela ztotožňuji: „*Přístup evropského práva, které je striktně založeno na mezinárodních smlouvách, je třeba uvítat. Na rozdíl od německého zákona o povinnosti péče v dodavatelských řetězcích není vystaven nařčení z neokoloniální arogance. Globální ochrana lidských práv neznamená jednostranné prosazování západních hodnotových kánonů, ale spíše dodržování mezinárodních paktů.*“. V tomto případě se

---

⁹³ U tematické části Biologická rozmanitost a biodiverzita - E3 standardy požadují, aby podniky uváděly svůj vliv na ohrožené a invazivní druhy.

⁹⁴ Budiayano, A. N., Kao, J. DATA PROTECTION AS PART OF AN ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE FRAMEWORK. .

⁹⁵ V článku je uveden praktický příklad možnosti zásahu do soukromí jednotlivců, a to v situaci, kdy budou podniky shromažďovat data o spotřebě elektřiny v rámci jejich kancelářské budovy. Představme si situaci, že budou zkoumat, v jaké době a na jakých místech dochází k vyšší spotřebě elektřiny v rámci budovy. Může se tak jednat o osvětlení náležející k jednotlivým stolům pracovníků. Z toho lze dovodit, že získáme informace nejen o samotné spotřebě elektřiny, ale i o pracovní době zaměstnanců dle toho, jak dlouho bylo u stolu světlo rozsvícené. Obdobné přesahy si lze představit i v mnoha dalších situacích.

(Lucassen, O. The integral role of privacy and data protection in ESG: an in-depth exploration [online]. *Loyens & Loeff*. 13. 2. 2024 [cit. 12. 11. 2024]. <https://www.loyensloeff.com/insights/news--events/news/the-integral-role-of-privacy-and-data-protection-in-esg-an-in-depth-exploration/>)

⁹⁶ THORN, Karsten. Odpovědnost korporace za dodavatelské řetězce: Srovnávací analýza. *Obchodněprávní revue*, 2024, č. 1, s. 8-15, s. 13

domnívám a souhlasím s uvedenou citací, že nastavení přístupu evropského práva je v tomto případě vhodné a snaží se autoritativně nezasahovat mimo oblasti své působnosti.

Z hlediska části environmentální se zdá, že bude docházet k velkým rozdílům v reportingu napříč jednotlivými environmentálními tématy. Z průzkumu vyplynulo, že tematická část Změna klimatu E1 je dle průzkumu 3. tématem v pořadí, u kterého podniky nemají obavu, že by nenaplnily požadavky stanovené standardy ESRS. Oproti tomu u zbylých environmentálních témat je míra jistoty, zda budou schopny dostát požadavkům, znatelně nižší. Pravděpodobně je to způsobeno tím, že podniky dosud neměly povinnost o těchto tématech reportovat a častokrát nemají shromážděná žádná data, dle kterých by mohly dané oblasti vykázat. Přesto si myslím, že je pro ochranu životního prostředí velice pozitivní změnou, že se environmentální témata nezúžila pouze na změnu klimatu či znečišťování, ale že zohledňuje i dopady na biodiverzitu a cirkulární ekonomiku. I přes vyšší obtížnost spojenou s uchopením těchto témat se domnívám, že jejich zařazení a začlenění do strategií fungování podniků může přinést významné změny.

Zásadním přínosem, jež jsem již opakovaně zmiňovala, je začlenění jednotných standardů. Nově dojde k harmonizaci napříč členskými státy Evropské Unie. A také budou výsledné zprávy o udržitelnosti stát na zásadách, které jsou uplatňovány i ve finančním výkaznictví. Díky tomu dojde k vyšší srovnatelnosti zpráv mezi sebou a bude snazší zveřejněná data porovnávat. Ověření zprávy o udržitelnosti auditorem pak zajistí důvěryhodnost co do hlediska kvalitativního. Díky tomu bude zajištěna pravdivost informací, respektive soulad zveřejněné zprávy s požadavky stanovenými směrnicí.

To vše by mělo vést k zamezení *greenwashingu*, kdy podniky nebudou mít možnost se záměrně vyhýbat tématům, o kterých nechtějí veřejně reportovat. Dosud bylo možné, aby i zpráva podniků působících v sektoru fosilních paliv, dle zveřejněné zprávy působila pro životní prostředí poměrně příznivě. Za současné právní úpravy by mělo dojít k omezení těchto praktik a výsledné vyhodnocení by mělo působit střízlivěji a objektivěji.

Zprávy o udržitelnosti budou obsahovat i výhledové informace, a to v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu. Dosud se kladl hlavní důraz pouze na platný stav činnosti podniku. Veřejnost tak bude mít možnost hodnotit, zda se podniku daří dostát svým závazkům či nikoliv. Bude moci porovnávat jednotlivé výstupy mezi sebou a lépe odhalit reálnou snahu podniku v oblasti udržitelnosti. Díky tomu bude možné vytvářet větší tlak na společnosti, které nedostojí mezinárodním klimatickým závazkům. Z průzkumu vyplynulo, že i samy podniky uvádí, že nejvyšší přínos zavedení směrnice CSRD vnímají v oblasti lepšího vlivu na životní prostředí. To uvedlo 51 % respondentů.

I samotným podnikům koncept ESG může pomoci se zavčasu připravit na klimatickou změnu a v dlouhodobém horizontu je učinit konkurenceschopnějším a výkonnějším. Standardy mimo jiné požadují, aby podniky analyzovaly vnější rizika a příležitosti a následně si stanovily strategii, na základě které se případně budou řídit. To by mohlo vést i k vyššímu povědomí zaměstnanců o environmentálních otázkách, především managementu společnosti. Jestliže vedení podniku bude muset činit obchodní rozhodnutí v souladu se strategií podniku, jejíž součástí bude i vypořádávání se se změnou klimatu nebo zmírňování znečišťování, pak pro kvalifikované rozhodnutí musí mít o environmentální oblasti povědomí.

III. Výsledek analýzy

Domnívám se, že za současného stavu, ve kterém se nyní nacházíme je potřeba přísnější a efektivnější regulace. Je potřeba, aby docházelo k intenzivnímu dialogu mezi legislativci a podniky samotnými, aby byla řádně vysvětlena motivace a důvody, které k zavedení směrnice CSRD a celého udržitelného právního rámce vedou. Pokud by se podařilo vhodně motivovat podniky k zavádění systémů v souladu s konceptem ESG a poukázat na přínosy, které ESG pro podniky může v dlouhodobém horizontu představovat, mohl by mít koncept o to větší efekt.

I přes časté obavy podniků, které vyplývají i z průzkumu PwC z červnu letošního roku, jsou podniky většinou včas připraveny na povinný reporting. To dokazuje, že i když zaznívaly ohlasy proti rychlému zavedení nové právní úpravy, podnikům se podařilo včas zareagovat a požadavky splnit. To lze alespoň vyčíst z dosud dostupných dat. Jaká bude výsledná kvalita zpráv o udržitelnosti v případě středních či menších podniků, můžeme jen odhadovat.

Já osobně velice pozitivně hodnotím, že i podniky samotné spatřují nejvyšší přínos konceptu ESG v environmentální části. Vzhledem k situaci, ve které se naše společnost nachází, by to mohlo znamenat zefektivnění současného evropského klimatického právního rámce, díky kterému lze zmírňovat projevy (nejen) změny klimatu.

I přes značná rizika, především v podobě finanční zátěže a omezeného času na přípravu, může směrnice CSRD znamenat významný přínos jak pro podniky samotné, tak pro celou společnost. Směrnice má potenciál nejen zvýšit udržitelnost soukromého sektoru, ale také zajistit vyšší výpovědní hodnotu nefinančního výkaznictví, což povede k omezení praktik *greenwashingu*. Úprava směrnice CSRD nadto umožní přesnější hodnocení dopadu činností podniku na životní prostředí, což by mohlo vést k orientaci investorů na objektivně udržitelnější subjekty. Tím by se zvýšil objem peněz do zelené transformace nejen ze sektoru veřejného, ale nyní i soukromého.

3.3 Shrnutí

Směrnice CSRD byla již implementována do několika českých vnitrostátních předpisů. Především se jednalo o zákon o účetnictví a zákon o auditorech, což jsou stěžejní předpisy pro tvorbu nefinančních přehledových zpráv. Zákon o účetnictví kategorizuje velikosti účetních jednotek, což je hlavní kritérium pro postupné zavádění povinností plynoucích ze směrnice CSRD. Zákon o auditorech byl pozměněn vzhledem k nově zavedené povinnosti, kterou je povinné ověřování zpráv o udržitelnosti nezávislými auditory. Implementace úpravy proběhla včas, byť u Zákona o účetnictví můžeme očekávat do budoucna další změny a zpřesňování, i vzhledem k nabíhání požadavků směrnice.

Směrnice CSRD má stanovené vyšší cíle a ambice a aby toho mohla dosáhnout, stanovila množství nových povinností a požadavků. V některých prvcích (audit) se pouze prvek založený na dobrovolnosti změnil nově na povinnost. U jiných (posouzení dvojí materiality) došlo k zpřesnění významu a k jejich preciznější úpravě. A nakonec povinnost vydávání přehledových zpráv byla rozšířena na další účetní jednotky a nově budou zahrnuty i střední a malé kótované podniky, stejně jako subjekty ze třetích zemí.

Společně s vývojem konceptu ESG je nutné sledovat nejen možné přínosy, ale i rizika, která s sebou tento koncept a jeho začlenění do evropské legislativy může přinášet. Byť je dosažení environmentálních cílů důležitější než kdy dříve v historii, i přesto je třeba zvažovat a nalézat taková řešení, která nebudou představovat nadměrné zásahy do integrity společností a nebudou je zbavovat svobody rozhodovat si o vlastním interním řízení.

4 Reporting environmentální oblasti v praxi

4.1 Reporting společností v rámci ČR

V následující praktické části budu zkoumat a následně porovnávat mezi sebou již zveřejněné zprávy o udržitelnosti u českých společností. Hlavní cílem je zjistit, jak jsou české společnosti připraveny na reportování podle nových standardů ESRS a směrnice CSRD, a zda jsou schopny těmto požadavkům včas dostát. Taktéž se budu zabývat tím, jaká byla kvalita zpráv o udržitelnosti do této chvíle, kdy společnosti reportovaly především na základě dobrovolnosti a neměly stanovené standardy, které by pro vyhotovení zprávy musely používat.

Vybrala jsem si vzorek 10 velkých českých společností. Tyto společnosti jsou záměrně z proměnlivých odvětvových sektorů a každá se tak s jinou intenzitou věnuje různým tématům z environmentálního pilíře konceptu ESG. Na většinu společností by měla směrnice CSRD dopadat již v tomto roce, v roce 2024 a s rokem 2025 by tak měly reportovat již na základě platné právní úpravy, které jsem se věnovala v části třetí této diplomové práce.

Vycházela jsem z dosud zveřejněných zpráv za roky 2022 a 2023. Bylo tomu tak z důvodu, že některé ze společností neměly k listopadu 2024 dosud zveřejněnou zprávu o udržitelnosti za rok 2023, v takových případech pak vycházím ze zprávy starší, tedy té za rok 2022. Výsledný výběr vzorku společností byl čistě náhodný, žádná další kritéria, než ta která uvádím výše, jsem pro účel praktické části stanovené neměla.

V souladu s hlavním zaměřením této práce se budu zabývat pouze environmentálním pilířem konceptu ESG. Blíže zkoumám témata, jež jsou obsažena v části ESRS E1 až ESRS E5. Taktéž hodnotím, zda společnost zkoumá i témata přesahující oblasti vymezené standardy ESRS nebo zda některé z témat zcela vynechává.

Výsledkem praktické části bude zhodnocení vzorku zkoumaných společností, posouzení jejich připravenosti a v případě, že lze téma graficky znázornit, pak používám i znázornění v grafech pro lepší představu o současném stavu reportování na území České republiky.

Pro lepší srovnatelnost jsem sestavila 10 hodnotících bodů, které aplikuji na každou společnost ze vzorku. Struktura hodnotících bodů bude následující:

- I. **Identifikace společnosti:** Obchodní firma, sídlo, identifikační číslo.
- II. **Obsah a rozsah zprávy:** Míra detailu s jakou jsou jednotlivé oblasti prezentovány. Jaká témata z environmentálního pilíře společnost do své zprávy zahrnula?
- III. **Transparentnost:** Srozumitelnost informací podložených daty. Zmiňuje společnost, jak vyhodnotila významnost témat? Jaká je srozumitelnost zveřejněných dat?

- IV. **Použité metodiky a standardy:** Zda společnost využila mezinárodních standardů nebo jiných metodik. Zda pracuje s mezinárodními klimatickými normami, iniciativami či dalšími rámci z oblasti udržitelnosti?
- V. **Audit:** Byla zpráva společnosti externě ověřena? Jestliže ne, uvádí společnost proč?
- VI. **Jednotnost údajů:** Používání jednotných ukazatelů a metrik. Je zpráva koherentní?
- VII. **Stanovení cílů a rizik:** Stanovuje si společnost cíle, kterých chce dosáhnout? Jsou tyto cíle stanoveny dostatečně konkrétně? Pojmenovává společnost rizika v souvislosti se změnou klimatu v různém časovém horizontu?
- VIII. **Zveřejnění zprávy:** Kde a jak jsou zprávy publikovány (např. online, tištěné formáty)?
- IX. **Uživatelská přívětivost:** Snadnost orientace a porozumění pro čtenáře. Jak zpráva o udržitelnosti celkově působí? Obsahuje přehledový rejstřík?
- X. **Přípravenost na legislativní změny:** Jak je společnost připravena na legislativní změny?

4.1.1 Společnost Kofola ČeskoSlovensko a.s. (výrobce nápojů)

- I. **Identifikace společnosti**
 Akciová společnost Kofola ČeskoSlovensko a.s. se sídlem Nad Porubkou 2278/31a, Poruba, 708 00 Ostrava a identifikačním číslem 242 61 980. Společnost působí celkem v 5 evropských zemích.
- II. **Obsah a rozsah zprávy**
 Zpráva společnosti má 51 stran, ale velké množství sestává z grafického materiálu. Text je poměrně stručný a obecný. Z environmentálních témat jsou zastoupeny 4 z 5 tematických oblastí, a to změna klimatu, biodiverzita, voda a odpady a obaly. Změna klimatu však není zpracována z důvodu změny systému sběru dat.
- III. **Transparentnost**
 Tento bod hodnotím jako poměrně kritický, jelikož zpráva obsahuje velmi malé množství dat a zdrojů. Je postavena na opakujících se prohlášení, které jsou si velmi podobné, častokrát se shodují se zněním zprávy z dřívějších let. Nejvyšší míru transparentnosti nalezneme v části odpady a obaly, ale přesto zde chybí srovnání s loňskými roky. Absentují taktéž podrobnější data, dle kterých by bylo možné rozpoznat, jak se společnosti daří negativní dopady činnosti redukovat.
- IV. **Použité metodiky a standardy**
 Společnost uvádí, že její činnost spadá částečně pod aktivity v rámci Taxonomie EU uhlíkově intenzivních činností. V tabulce pak rozvádí, jak velké procento aktivit je pro taxonomii relevantní, a jak velký podíl aktivit je v souladu. Souladné aktivity nemá

společnost žádné, relevantní jen nižší procenta. Tato část zprávy je opět velice stručná, omezuje se na pár poznámek a nenalezneme zde žádné vysvětlení pro běžného uživatele. Společnost dále uvedla, že pro účely ESG stanovila samostatný tým zaměstnanců.

V. **Audit**

Dle dostupných zdrojů nebyla zpráva o udržitelnosti externě ověřena. V reportu o auditu není žádná zmínka.

VI. **Jednotnost údajů**

Vzhledem k tomu, že zpráva obsahuje opravdu nízké množství pevných dat, tak tento bod nelze blíže hodnotit.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Společnost deklaruje, že se chce v příštích letech zaměřit na vývoj strategie pro environmentální problematiku a postupně snižovat dopady. Konkrétně zmiňuje zvýšení transparentnosti v dodavatelském řetězci a minimalizaci vlivu na biodiverzitu.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Zpráva je snadno dohledatelná a veřejně přístupná. Společnost zveřejňuje včas zprávy o udržitelnosti vždy v příslušném roce.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Zpráva je poměrně přehledná a snaží se nezahltit množstvím dat, což je ale na mnoha místech spíše na škodu. Na konci zprávy je umístěna výzva s číslem na kontaktní centrum společnosti a uživatelé zprávy jsou vyzváni, aby v případech návrhů či tipů se na společnost obrátili a své postřehy společnosti sdělili.

X. **Připravenost na legislativní změny**

Domnívám se, že současný stav nepostačuje požadavkům stanoveným směrnicí CSRD a standardy ESRS. Společnost nevykazuje přesná data, téma Změny klimatu dokonce zcela absentuje. Co se týče hodnotového řetězce, zpráva se soustředí pouze na dodavatele, a to opět pouze zcela v obecné rovině. Nejvíce souladná část zprávy se standardy ESRS by bylo téma odpadů, kde je procentuální zastoupení zpracování odpadu a začlenění principu 3R – reduce, reuse, recycle. Ve zbylých částech jsou vykazované informace nedostatečné. Zpráva se také nezabývá výhledovým scénářem možných rizik a příležitostí, a to ani v dlouhodobém ani krátkodobém horizontu.

Připravenost společnosti hodnotím jako velmi nízkou.

4.1.2 Skupina Colt CZ Group SE (výrobce zbraní)

I. Identifikace společnosti

Evropská společnost Colt CZ Group SE, se sídlem náměstí Republiky 2090/3a, Nové Město, 110 00 Praha 1 a identifikačním číslem 291 51 961. Společnost uvádí, že zpráva o udržitelnosti byla přijata představenstvem v únoru 2023.

II. Obsah a rozsah zprávy

Zpráva je rozčleněna na témata Energie a emise, voda a znečištění, odpad a oběhové hospodářství. Poměrně velká část prostoru je ponechána prezentaci společnosti, její historii a informování o výrobcích.

III. Transparentnost

Společnosti se daří poukazovat na svá silná i slabá místa. Oblasti jsou jasně zpracovány, doplněny o srozumitelná data.

V tematické části 4.3 Energie a emise je uvedena tabulka za roky 2020 – 2022, kde je zřejmé, že oproti roku 2021 i 2020 došlo k zásadnímu navýšení spotřeby propanu, benzínu i nafty, a že nově pochází část emisí i z chladiva R410A⁹⁷ (v tomto případě se jedná o zanedbatelné množství). I přesto, že společnosti se podařilo celkově meziročně snížit uhlíkovou stopu a zmiňuje se o zvýšení investic v oblastech vedoucích k dalšímu snižování emisí, opět bohužel neuvádí přesnou částku ani konkrétní údaj o tom, na co přesně mají být tyto investice využity.⁹⁸

IV. Použité metodiky a standardy

Do zprávy jsou zakomponovány Cíle udržitelného rozvoje, které společnost přesně a jasně vymezuje a přiřazuje je k jednotlivým tematickým oblastem. Společnost použila standardy GRI, na základě nichž je zpráva sestavena. Mimo to společnost pracuje i s ISO normami.

V oblasti měření emisí skleníkových plynů společnost uvádí, že bylo provedeno měření uhlíkové činnosti podle metodiky Protokolu GHG.

Ve zprávě byl použit emisní faktor paliv uvedených v Pokynech IPPC pro přepočet hodnot na ekvivalentní množství emisí CO₂.

V. Audit

---

⁹⁷ Chladivo R410A (UN 1078) je směs HFC32 a HFC125. Vzhledem k jejich významnému přispívání ke globálnímu oteplování je v USA jejich výroba i spotřeba významně snižována. (US EPA, O. U.S. Will Dramatically Cut Climate-Damaging Greenhouse Gases with New Program Aimed at Chemicals Used in Air Conditioning, Refrigeration [online]. . 23. 9. 2021 [cit. 15. 11. 2024]. <https://www.epa.gov/newsreleases/us-will-dramatically-cut-climate-damaging-greenhouse-gases-new-program-aimed-chemicals>)

⁹⁸ Dle standardů ESRS by tak mělo být činěno například odkazy na účetní závěrku.

Dle GRI standardů není audit povinný a společnost i v tomto případě externí ověření neprovedla. Tato informace je uvedena v rámci tabulky obsahového indexu GRI.

VI. **Jednotnost údajů**

U jednotlivých dat jsou vždy uvedeny jednotky a údaj, k jakému roku jsou data shromážděna. To celé je doplněno o grafy, které po zaokrouhlení na přesnost desetinného místa odpovídají uvedeným hodnotám. (Poměr emisí Scope 1 a 2).

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Již na samotném úvodu definuje poměrně konkrétně cíle v souvislosti se zvýšením transparentnosti a svého úsilí směrem k vyšší udržitelnosti. Jako prioritu má společnost stanoven výpočet uhlíkové stopy (Scope 1 a 2) a dekarbonizaci. Proč společnost nezohlednila i oblast Scope 3, a zda bude tuto oblast do budoucna vykazovat, však nezmiňuje.

Rizika pro podnik související s environmentálními tématy jsou většinou opomíjena.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Zpráva je snadno přístupná, uveřejněná na internetových stránkách společnosti.

IX. **Uživatelská přívětivost**

I přes velký rozsah zprávy si udržuje přehlednost a snadno se uživatel v jednotlivých tématech zorientuje.

X. **Přípravenost na legislativní změny**

Společnost ve zprávě výslovně uvádí, že se připravuje na požadavky směrnice CSRD a v současné chvíli již dokončila posouzení předběžné finanční materiality.

Celkový obsah zprávy je detailní a založený na přesných datech. Společnost odůvodňuje nedostatky a stanovuje si přesné cíle, kterých by ráda v následujících letech dosáhla.

Přípravenost společnosti hodnotím, i přes drobné nedostatky, jako vysokou.

4.1.3 Společnost ČEZ, a.s. (výrobce elektřiny)

I. **Identifikace společnosti**

Akciová společnost ČEZ, a.s. se sídlem Duhová 2/1444, 140 53 Praha 4a identifikačním číslem 452 74 649. Uzávěrka obsahu zprávy o udržitelnosti proběhla ke dni 15.4. 2024.

II. **Obsah a rozsah zprávy**

Zpráva má 190 stran a je tak nejrozsáhlejší zprávou ze všech zkoumaných společností.

Zaměřuje se na témata změny klimatu, znečištění, vodní hospodářství, biodiverzitu a odpady a přírodní zdroje.

III. **Transparentnost**

Společnost v rámci části o souladnosti s Taxonomií EU uvádí i své nezpůsobivé činnosti. Těmi jsou například provoz výzkumných jaderných reaktorů v Řeži a těžbu uhlí a výrobu elektřiny a tepla z uhelných zdrojů.

Bohuslavová v rozhovoru uvedla⁹⁹, jak se snaží zvyšovat transparentnost skrze navázání na nástroje finančního trhu. Konkrétně uvedla: „*Vize 2030 má konkrétní cíle pro rok 2025 a pro rok 2030. Čistě uhlíkové emise v základním roce 2019 byly 0,36 tuny CO₂ na megawatthodinu. Pokud to převedeme na CO₂ ekvivalent (ten zahrnuje i ostatní emisní plyny), tak jsme na zhruba 0,38 tuny. Tento ekvivalent chceme snížit na 0,26 tuny v roce 2025 a na 0,16 tuny v roce 2030. Na tato čísla jsou navázány naše udržitelné dluhopisy. Co to znamená? Pokud bychom cíl nesplnili, musíme vyplatit vyšší úrok z dluhopisů, což je jednak transparentní a jednak jsme pod kontrolou finančního trhu, veřejnosti, ratingových agentur.*“ Nejen, že se jedná o transparentní přístup pro investory a veřejnost, ale především je společnost sama motivována dostát svému závazku nebo i předčít vlastní stanovené cíle. To se stalo i v případě společnosti ČEZ, a.s., která na základě výsledků měření posouvá své dlouhodobé cíle dopředu.

IV. **Použití metodiky a standardy**

Společnost použila pro vyhotovení zprávy GRI standardy, ale uvádí i další indexy k hodnocení jednotlivých metrik. Jedná se o WEF Index (World Economics Forum metrics) a SASB Index (Sustainability Accounting Standards Board).

Součástí zprávy je i výkaz dle Taxonomie EU. Společnost uvádí souladnost činností s Taxonomií a přehled o všech jejích způsobilých i nezpůsobilých činnostech. Tato část je velice podrobně zpracována a doplněna o přesná data.

Taktéž se odkazuje na Cíle udržitelného rozvoje.

V. **Audit**

Součástí zprávy o udržitelnosti je i zpráva nezávislého auditora. První částí je certifikace Company Carbon Footprint, na základě které došlo k ověření vykazování emisí skleníkových plynů dle GHG Protokolu. Druhá část se věnuje auditu z hlediska souladnosti se standardy GRI. Audit byl proveden společností Deloitte Audit s.r.o.

---

⁹⁹ Patočková, M. ČEZ může být uhlíkově neutrální i dříve než v roce 2050. Je to třeba ale dobře propočítat [online]. *Ekonews*. 22. 6. 2022 [cit. 17. 11. 2024]. <https://www.ekonews.cz/cez-muze-byt-uhlikove-neutralni-i-drive-nez-v-roce-2050-je-to-treba-ale-dobre-propocitat/>

VI. **Jednotnost údajů**

Údaje jsou měřeny v odpovídajících jednotkách, vše je přehledné. Na konci zprávy se nachází doplňující přehled, kde jsou uvedené použité jednotky.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Společnost se zabývá i řízením rizik a v roce 2023 provedla detailní posouzení rizik z hlediska klimatu a klimatické změny.

Společnost uzavřela s Ministerstvem životního prostředí dobrovolnou dohodu o spolupráci při ochraně klimatu. Posunula tak svůj cíl být uhlíkově neutrální o 10 let dříve. Generální ředitel prohlásil v roce 2022 v reportáži pro Českou televizi¹⁰⁰, že k roku 2030 by mohl být odstaven poslední uhelný zdroj.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Zpráva je snadno dostupná na internetových stránkách společnosti. Na webových stránkách věnovaných udržitelnosti lze nalézt doplňující informace.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Zpráva je přehledná i přes svůj značný rozsah. Je dostatečně podrobná, nezatěžuje uživatele nepotřebnými informacemi, ale naopak vykazuje pouze klíčové informace o svém přístupu k udržitelnosti.

X. **Přípravenost na legislativní změny**

I přes změny, které společnost v rámci vykazování čekají vzhledem k přijetí nových evropských standardů se domnívám, že velice snadno naplní jejich požadavky.

Přípravenost společnosti hodnotím jako vysokou.

4.1.4 Společnost Philip Morris ČR a.s. (výrobce tabákových výrobků)

I. **Identifikace společnosti**

Akciová společnost Philip Morris ČR a.s. se sídlem Kutná Hora, Vítězná 1, PSČ 28403 a identifikačním číslem 148 03 534. Zpráva o udržitelnosti byla vyhotovena za rok 2022.

II. **Obsah a rozsah zprávy**

Témata z environmentální oblasti, na které se zpráva zaměřuje, jsou odpady, obaly, klimatická změna, voda a biodiverzita, z čehož jako klíčová byla určena témata odpady a obaly v souvislosti s výrobou a užíváním produktů. Soustředí se tak na možnost odevzdání již nepoužívaných bezdýmných zařízení nebo na cigaretové nedopalky.

---

¹⁰⁰ Šindlerová, D. ČEZ chce urychlit dosažení uhlíkové neutrality svých provozů o deset let [online]. ČTK, ČT24. 15. 7. 2022 [cit. 17. 11. 2024]. <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/cez-chce-urychlit-dosazeni-uhlikove-neutrality-svych-provozu-o-deset-let-18410>

Podrobně se zabývá udržitelným hodnotovým řetězcem. Společnost v rámci tohoto tématu pracuje i s přesnými daty v rámci oblasti Scope 3, kdy uvádí jednotlivé položky v závislosti na tom, zda se jedná o upstream či downstream.

III. **Transparentnost**

Zpráva je podrobná s potřebnými daty, které dokládají informace uvedené v textu. Sběr dat ve společnosti probíhá již od roku 2017, tedy společnost u všech porovnání uvádí data od roku 2017 až po rok současný. Grafy jsou doplněny o vysvětlující poznámky, které uvádí informace například o tom, že určitá část nebyla do tabulky zahrnuta a o jakou položku se jedná.

Zpráva se mi z výše uvedených důvodů jeví jako transparentní.

IV. **Použité metodiky a standardy**

Zpráva je vypracována dle GRI standardů, jejichž pokyny se řídí.

Měření emisí provedla v souladu s GHG protokolem, závazky společnosti byly schváleny iniciativou Science Based Targets a jsou souladné se zněním Pařížské dohody a Zelené dohody pro Evropu.

Taktéž se společnost zapojuje do velkého množství iniciativ i ve zbylých environmentálních oblastech, například Alliance for Water Stewardship.¹⁰¹

V. **Audit**

Audit zprávy o udržitelnosti nebyl proveden.

VI. **Jednotnost údajů**

U všech údajů jsou uvedeny vhodné jednotky, které jsou shodné u všech znázornění.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

V roce 2021 vydala společnost svůj plán přechodu na nízkouhlíkové hospodářství (Low-Carbon Transition Plan), který tvoří základ pro současnou strategii v oblasti přístupu ke klimatu.

I přesto, že společnost uvádí, že se zaměřuje nejen na rizika, tak jsem nenalezla analýzu rizik s výhledovým horizontem, kde by se jimi společnost konkrétně zabývala.

---

¹⁰¹ AWS International Water Stewardship Standard je celosvětově použitelný rámec zabývající se spotřebou a využíváním vody a s tím spojených dopadů. Snaží se, aby společnosti účastníci se této iniciativy mezi sebou spolupracovali a transparentním způsobem udržitelně hospodařili s vodou. Mezi členy AWS patří i Apple, Nestlé nebo společnost Primark.
(Alliance for Water Stewardship. The AWS International Water Stewardship Standard [online]. *Alliance for Water Stewardship* [cit. 18. 11. 2024]. <https://a4ws.org/the-aws-standard-2-0/>)

Hlavním cílem společnosti z environmentální oblasti je absolutní snížování uhlíku. Společnost v rámci zprávy uvádí svůj přesný plán společně s limity, kterých chce v následujících letech dosáhnout.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Zpráva za rok 2022 je veřejně dostupná na internetových stránkách.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Jedná se o rozsáhlou zprávu s velkým množstvím textu a dat. Jednotlivé informace jsou doplněné o zdroje a údaje jsou podrobně vysvětleny. Přesto jsem se ve zprávě orientovala poměrně obtížně a jednotlivé údaje mi splývaly. Pro lepší orientaci by bylo vhodné lepší členění a vhodnější grafické znázornění s jasnými výstupy.

X. **Připravenost na legislativní změny**

Společnost shromažďuje data již od roku 2017, a to i v rámci zohlednění svého hodnotového řetězce. V tomto směru je tedy připravena.

Přesto si myslím, že k naplnění požadavků standardů ESRS bude třeba zapracovat na výhledovém stanovení rizik, provést analýzu dvojí významnosti a sjednotit tak celou zprávu s tematickými oblastmi stanovenými ESRS.

Připravenost společnosti je v současné chvíli v kontextu směrnice CSRD a standardů ESRS spíše nižší, ale klíčové body jsou do zprávy o udržitelnosti již promítnuty. Připravenost společnosti tak hodnotím jako střední.

4.1.5 Společnost O2 Czech Republic a.s. (telekomunikační operátor)

I. **Identifikace společnosti**

Akciová společnost O2 Czech Republic a.s. se sídlem Praha 4 - Michle, Za Brumlovkou 266/2, PSČ 14022 a identifikačním číslem 601 93 336.

II. **Obsah a rozsah zprávy**

Zpráva se zabývá tématy uhlíkové stopy, spotřebou energie, odpadům a cirkulárnímu hospodářství. Témata z environmentální části jsou popsána poněkud stručně. U odpadů se společnost věnuje pouze rozdělení na odpad a nebezpečný odpad. V rámci produkce emisí standardně uvádí všechny tři oblasti GHG Protokolu a uveřejňuje naměřená data.

III. **Transparentnost**

Společnost zprávu nepojímá podrobně a u environmentálních oblastí se omezuje na základní údaje. I přesto ale pojmenovává stěžejní problematiku nebo například uvádí, jakým způsobem vyhodnocovala významnost témat.

Místy se zpráva uchyluje k užívání obecných prohlášení namísto doložení konkrétních strategií nebo plánů.

IV. **Použité metodiky a standardy**

Zpráva je vyhotovena za použití standardů GRI. Společnost odkazuje na naplnění cílů prostřednictvím SDGs.

V. **Audit**

Ve zprávě je výslovně uvedeno, že nebyla podrobena externímu ověření.

VI. **Jednotnost údajů**

Zveřejněné údaje jsou vždy uvedeny s odpovídajícími jednotkami.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Společnost nerozpracovává strategii řízení rizik, ani nezmiňuje konkrétní možná rizika plynoucí z klimatické změny. Zcela opomíjí stanovení výhledového plánu a plánu přechodu.

V rámci zprávy nejsou uvedeny blíže rozpracované cíle. Na začátku zprávy o udržitelnosti sice můžeme nalézt strategii ESG, která směřuje v roce 2050 k uhlíkové neutralitě, ale v dalších částech zprávy již detailněji cíl není rozepsán a jednotlivé zveřejňované údaje jsou většinou znázorněny retrospektivně, ale chybí pohled pro futuro.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Zpráva o udržitelnosti je dostupná na internetových stránkách společnosti. Za rok 2023 je zveřejněna pouze v anglickém jazyce, český překlad chybí.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Zpráva je místy lehce nepřehledná a grafika není vhodně zvolena. Osobně bych graficky zpracované údaje doplnila o bližší popisné texty a vytvořila celkový výstup za každou oblast, který by shrnoval stěžejní cíle a ambice na další roky.

X. **Přípravenost na legislativní změny**

Společnost dlouhodobě využívá standardy GRI, ale ty bohužel nepokrývají nové požadavky, které budou povinné v rámci CSRD. Společnost bude muset maximalizovat své snahy, aby v požadovaném čase dosáhla odpovídající kvality zprávy o udržitelnosti, která bude souladná s právní úpravou.

Přípravenost společnosti je spíše omezená.

4.1.6 Společnost Škoda Auto a.s. (výrobce automobilů)

I. Identifikace společnosti

Akciová společnost Škoda Auto a.s. se sídlem tř. Václava Klementa 869, Mladá Boleslav II, 293 01 Mladá Boleslav a identifikačním číslem 001 77 041.

II. Obsah a rozsah zprávy

Společnost se zaměřuje na ochranu klimatu, šetření zdrojů, zachování ekosystémů a zajištění dodržování předpisů v oblasti životního prostředí. Společnost využila standardů ESRS a na základě nich se společnosti dotýkají všechny tematické oblasti z environmentálního pilíře.

III. Transparentnost

Společnost podává úplné informace v širším časovém horizontu. Při výpočtu uhlíkové stopy průměrného automobilu poskytuje data od výroby až po konečnou likvidaci. Do zveřejněných dat zahrnuje vždy i dodavatelský řetězec.

IV. Použité metodiky a standardy

Společnost k vyhotovení zprávy o udržitelnosti použila standardy ESRS a stanovila tak klíčová témata pomocí nich. Odkazuje na jednotlivé tematické části v rámci rejstříku v příloze.

K ověření cíle tranzičního plánu (plánu přechodu) společnost využila Science Based Targets Initiative a snaží se o dodržování zásady BAT nebo-li best available technology.

V. Audit

Společnost uvádí, že zpráva nebyla ověřena auditorem, jelikož externí ověření je dosud pouze na dobrovolné bázi.

VI. Jednotnost údajů

Údaje v rámci celé zprávy jsou jednotné a jsou používány s adekvátními jednotkami.

VII. Stanovení cílů a rizik

Společnost hodnotí cíle i rizika, a to i výhledově. Rozpracovává svůj tranziční plán, jehož cílem je dosažení klimatické neutrality. Hlavním cílem společnosti je rozšiřování elektromobility v rámci České republiky, jehož součástí je i budování potřebné infrastruktury a zajištění pracovních míst.

Společnost v roce 2021 založila poradní výbor pro udržitelný rozvoj a má samostatný tým řídicí oblast udržitelnosti.

VIII. Zveřejnění zprávy

Zpráva je přístupná na internetových stránkách společnosti.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Zpráva je přehledná, jednoduše popsána a vhodně graficky zpracovaná. Velice snadno se běžný uživatel ve zprávě zorientuje a zjistí potřebné údaje.

Doplňující údaje jsou zpřístupněny pomocí odkazů, které vždy uživatele navedou na příslušnou internetovou stránku s podrobnostmi.

X. **Přípravenost na legislativní změny**

Společnost ve zprávě uvádí následující: „*Při přípravě zprávy za rok 2023 byla zohledněna finální schválená verze standardů ESRS z 31. července 2023, vykazované informace podle rozšířených požadavků však Společnost doplňuje postupně, a tato zpráva tedy zatím není plně v souladu se standardy ESRS ve všech bodech jednotlivých požadavků na zveřejňování.*“¹⁰²

I přesto společnost hodnotím jako zcela připravenou na legislativní změny vzhledem k vysoké transparentnosti a snaze vydávat přehledové zprávy dle platných dostupných standardů.

4.1.7 Společnost AGROFERT, a.s. (holding podnikající v oblasti zemědělství, potravinářství a chemickém průmyslu)

I. **Identifikace společnosti**

Akciová společnost AGROFERT, a.s. se sídlem Pyšelská 2327/2, Chodov, 149 00 Praha 4 a identifikačním číslem 261 85 610. Zpráva o udržitelnosti je za rok 2022.

II. **Obsah a rozsah zprávy**

Zpráva je kratší a tvoří ji 24 stran. Velkou část z toho zastává grafika. Nemá stanovená přesná témata, o kterých pojednává, pouze zprávu dělí na 4 oblasti, a to odpovědnost k planetě, k zemím kde působí, k místům a k zaměstnancům. Environmentální část je roztržštěná mezi jednotlivé informace a nenaplnuje požadavky témat stanovených standardy ESRS.

III. **Transparentnost**

Zpráva se věnuje svým úspěchům nebo jednorázovým činnostem (ocenění Zemědělec roku), ale málo se zaměřuje na uvádění přesných dat a porovnání jejich výsledků.

Společnost uvádí, že za rok 2022 ekologicky hospodaří na 3251 hektarech. Bohužel ale neuvádí celkový počet hektarů, které náleží pod společnost AGROFERT, a.s. a tedy

---

¹⁰² Zpráva o udržitelnosti společnosti Škoda Auto a.s., část O této zprávě, str. 6

čtenáři neposkytuje celkový obraz o přístupu k udržitelnosti. Z dostupných zdrojů jsem dohledala, že současná rozloha půdy, kterou obhospodařuje společnost AGROFERT, a.s. činí přibližně 141 000 hektarů¹⁰³. Ekologické zemědělství společnost praktikuje pouze na 2,1 % z celkové rozlohy půdy.

V oblasti odpovědného hospodaření uvádí procentuální zlepšení oproti předchozím rokům, ale na mnoha místech vynechává absolutní hodnoty, které jsou zcela potřebné pro celkový kontext. Výsledný přístup společnosti k udržitelnosti se tak stává velmi těžko srovnatelný.

IV. **Použité metodiky a standardy**

Nenalezla jsem odkaz na užití standardů k vypracování zprávy, ale společnost užívá odkaz na ISO normy, kterými ověřuje své činnosti.

V. **Audit**

O pravidelném hodnocení nezávislými auditory je zmínka v rámci jednotlivých aktivit společnosti. Společnost zmiňuje Certifikát ekologického zemědělce, ISO 14001 týkající se managementu životního prostředí a další.

VI. **Jednotnost údajů**

Společnost neuvádí velké množství přesných dat, proto je obtížnější jednotnost hodnotit. V případech, že na určité hodnoty poukazuje, užívá odpovídající jednotky a uvádí roky, ke kterým se prezentovaná data vztahují.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Společnost si stanovuje dílčí cíle v konkrétních činnostech (například zmíněné navyšování ekologického zemědělství). V obecné rovině se zohledněním jednotlivých témat v rámci konceptu ESG se s nimi blíže nevypořádává. Odkazuje se na Zelenou dohodu pro Evropu a klimatickou neutralitu, ale pouze v rovině obecného prohlášení.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Zpráva o udržitelnosti za rok 2022 je volně přístupná na internetových stránkách.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Grafické zpracování má odpovídající úroveň, ale orientaci ve zprávě mezi jednotlivými daty hodnotím osobně jako obtížnější. Porozumění celkovému kontextu si po uživateli žádá poměrně vysokou pozornost, absentují zde shrnující pasáže s přesnými výstupy.

---

¹⁰³ Sezemský, J. Jaroslav Šebek pro FORUM24.cz: Budování a dotování stále větších kolosů nás dovedlo do slepé uličky [online]. *Asociace soukromého zemědělství ČR*. 31. 3. 2023 [cit. 15. 11. 2024]. <https://www.asz.cz/clanek/10693/jaroslav-sebek-pro-forum24-cz-budovani-a-dotovani-stale-vetsich-kolosu-nas-dovedlo-do-slepe-ulicky/>

X. **Připravenost na legislativní změny**

Až na výjimky společnost nepracuje se strukturou, kterou požadují standardy ESRS, neužívá jednotné metriky a přesná data pro posouzení vlastní činnosti, neposuzuje rizika ani příležitosti. Taktéž se nesoustředí na výhledový plán a nestanovuje si jasné cíle. Taxonomii EU zpráva též opomíjí.

Připravenost společnosti AGROFERT, a.s. hodnotím jako velmi nízkou.

4.1.8 Skupina MONETA Money Bank a.s. (bankovní instituce)

I. **Identifikace společnosti**

Akciová společnost MONETA Money Bank, a.s. se sídlem Vyskočilova 1442/1b, Michle, 140 00 Praha 4 a identifikačním číslem 256 72 720. Zprávy o udržitelnosti společnost vyhotovuje od roku 2017.

II. **Obsah a rozsah zprávy**

Zpráva má 140 stran a patří k rozsáhlejším ze zpráv u zkoumaných společností.

Společnost má nastavený sběr dat od roku 2016 a jednotlivé údaje jsou tak v kontextu delšího časového období a postupného vývoje. Společnost již od roku 2016 eviduje emise z oblasti Scope 3, které oproti jiným oblastem neustále narůstají.

Zajímavou položkou je zahrnutí nabízených investičních ESG produktů tzv. ESG fondů, které má ve svém investičním portfoliu více než 77 % klientů společnosti.

III. **Transparentnost**

Společnost údaje uvádí v širším časovém horizontu, což uživateli umožňuje posoudit, jak je v naplňování stanovených cílů úspěšná.

IV. **Použité metodiky a standardy**

Společnost používá standardy GRI a pracuje i s Taxonomií EU. Společně s tím se odkazuje i na Cíle udržitelného rozvoje. Hlavní témata jsou vymezena prostřednictvím SDGs a z environmentální oblasti jsou jimi dostupné a čisté energie, odpovědná výroba a spotřeba a klimatická opatření.

Společnost využívá k měření skleníkových plynů metodiku GHG Protokolu a technické ISO normy.

Účastní se projektu Carbon Disclosure Project, a to od roku 2018.

V. **Audit**

Společnost auditovala základní systém řízení a dohled oblasti ESG. Dále také uvádí audit metodiky výpočtu uhlíkové stopy a etický kodex. Zpráva o udržitelnosti auditována nebyla.

VI. **Jednotnost údajů**

Údaje jsou jednotné s odpovídajícími metrikami.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Společnost uvádí své dlouhodobé cíle a porovnává výsledky od roku 2021, který stanovuje jako výchozí rok s rokem současným. Cíle jsou napříč tematickými oblastmi a v průměru se každé oblasti ESG týkají dva stanovené cíle.

Společnost je jednou z mála, která do své zprávy zahrnuje i klimatická a environmentální rizika, a to v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém horizontu. Podnik zohledňuje jak fyzická, tak i přechodová rizika. Prozatím jsou rizika vyhodnocována pouze pro environmentální oblast, do budoucna mají být rozšířeny i o oblast Social a Governance.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Všechny zprávy od roku 2018 jsou volně dostupné na internetových stránkách společnosti společně se strategií udržitelnosti, přehledem o uhlíkové stopě společnosti a dalších.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Zpráva je přehledná, vhodně členěna a obsahuje přehledový rejstřík.

X. **Přípravenost na legislativní změny**

Společnost má stanovená rizika i příležitosti a již od roku 2021 zahájila proces nastavení sběru dat tak, aby výsledné zprávy odpovídaly platné právní úpravě.

Společnost je tak na legislativní změny velmi dobře připravena.

4.1.9 Společnost Letiště Praha, a.s. (provozovatel letiště)

I. **Identifikace společnosti**

Akciová společnost Letiště Praha, a.s., jejímž jediným akcionářem je Ministerstvo financí, se sídlem K letišti 1019/6, Ruzyně, 161 00 Praha 6 a identifikačním číslem 282 44 532.

II. **Obsah a rozsah zprávy**

Témata jsou detailně rozpracována v souladu s požadavky evropské legislativy. Jednotlivá tvrzení jsou doplněna o nasbíraná data, které společnost shromažďuje dlouhodobě a poskytuje tak přehledné srovnání vývoje společnosti v přístupu k udržitelnosti.

Společnost hned na počátku vysvětluje analýzu dvojí významnosti a vyjmenovává klíčová témata, která díky ní vyhodnotila. Také zmiňuje, že se jedná o první hodnocení dvojí významnosti a pro rok 2024 bude strategie aktualizována tak, aby dostála povinným požadavkům.

Vysoce pozitivně hodnotím, že nepomíjí rozčlenění ani v oblasti Scope 3, kde naopak podrobně analyzuje, jaké jsou podíly jednotlivých zdrojů nepřímých emisí.

III. **Transparentnost**

Letiště uvádí své zapojení do systému obchodování s emisními povolenkami. Zveřejněné informace srozumitelně vysvětluje (definuje rozdíl mezi imisemi a emisemi).

Společnost otevřeně reflektuje slabá místa ESG a vysvětluje proč k tomu dochází, a jakým způsobem je chce do budoucna napravit.

IV. **Použité metodiky a standardy**

Zpráva se přímo odkazuje na standardy ESRS, na základě kterých byla zpráva vypracována. Na konci zprávy se nachází obsahový rejstřík, kde je umístěno i prohlášení o použití vybraných sekcí ESRS a jsou tam vyjmenovány kapitoly s odkazy na umístění v rámci zprávy o udržitelnosti.

Taktéž využívá ISO norem (ČSN ISO 20906 Akustika – Automatické monitorování leteckého zvuku v okolí letiště).

Společnost je od roku 2022 součástí Toulouské deklarace¹⁰⁴, jejímž cílem je především dekarbonizace letectví, aby bylo možné v roce 2050 dosáhnout čisté nuly emisí.¹⁰⁵

V. **Audit**

O auditu zprávy o udržitelnosti jsem nenalezla informaci.

VI. **Jednotnost údajů**

Nefinanční data jsou přehledně uspořádána dle požadavků standardů na konci zprávy o udržitelnosti. Společnost používá vhodné jednotky a data uvádí ve střednědobém retrospektivním horizontu.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Společnost si stanovuje přesné cíle v reálném horizontu, který má šanci dodržet. Příkladem může být snaha o zpracování odpadů skládkováním. V roce 2025 by chtěla dosáhnout 0 % směsného komunálního odpadu putujícího na skládku a v roce 2028 0 % energeticky využitelných komunálních odpadů na skládku.

Uvádí konkrétní programy ke snižování emisí (Airport Carbon Accreditation, Collaborative Decision Making).

---

¹⁰⁴ Lyznik, A. Toulouse Declaration on future sustainability and decarbonisation of aviation [online]. [cit. 15. 11. 2024]. <https://www.aci-europe.org/toulouse-declaration>

¹⁰⁵ Letiště Praha se připojuje k Toulouské deklaraci [online]. *Wow Prague Convention Bureau*. 16. 2. 2022 [cit. 16. 11. 2024]. <https://www.pragueconvention.cz/cz/novinky/letiste-praha-se-pripojuje-k-toulouske-deklaraci>

V oblasti biodiverzity uvádí spuštění grantového programu, dle kterého by mohly být vypracovány podrobné cíle vedoucí k posílení ekologické stability.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Společnost má na internetových stránkách vytvořenou celou část zaměřenou na udržitelnost a koncept ESG, kde přehledně mapuje témata, kterým se věnuje. V rámci této části je také umístěna zpráva o udržitelnosti.

IX. **Uživatelská přívětivost**

Zpráva je přehledně členěna, na konci nachází obsahový rejstřík, který má sloužit k zlepšení orientace a snadno se uživatel dozví, kde najde k jednotlivým tématům komentář. Vše je vysvětleno s adekvátní podrobností a doplněno o příhodné grafické znázornění.

X. **Připravenost na legislativní změny**

Společnost je velice dobře připravena na legislativní změny. Analyzuje rizika a výslovně při vypracování postupovala dle standardů ESRS.

Nejhůře zpracovanou částí je téma Biodiverzity, kde společnost vysvětluje důvody a konkrétní plány, ve kterých se chce tomuto tématu blíže věnovat.

I přesto připravenost společnosti hodnotím jako velmi vysokou.

4.1.10 Společnost Vodafone Czech Republic a.s. (telekomunikační operátor)

I. **Identifikace společnosti**

Akciová společnost Vodafone Czech Republic a.s. se sídlem náměstí Junkových 2808/2, Stodůlky, 155 00 Praha 5 a identifikačním číslem 257 88 001.

Zpráva je vyhotovena za období od 1. dubna 2022 do 31. března 2023.

II. **Obsah a rozsah zprávy**

Společnost se zaměřuje na klimatickou změnu, uhlíkovou stopu, spotřebu a využití energie a elektronický odpad.

Nejbližší se společnost věnuje oblasti změny klimatu. Nesoustředí se pouze na oblast emisí, ale také na efektivní využití energie, začlenění solární energie a obecně obnovitelných zdrojů, snižování uhlíkové stopy, snižování spotřeby fosilních paliv, spotřebu vody a dodavatelský řetězec.

Na doplňující informace jsou pak vytvořeny odkazy v rámci zprávy, například u přesného množství emisí v rámci Scope 3, kde data shromažďuje Společnost Vodafone Group Plc, kterou je společnost vlastněna.

III. **Transparentnost**

Jedná se o jednu z nejpodrobněji popsaných zpráv ze vzorku zkoumaných společností, především co se týká změny klimatu. Společnost se o toto téma dlouhodobě zajímá a vykazuje reálná čísla o svém posunu směrem k vyšší udržitelnosti společnosti.

Data jsou do vysvětlena a nalezneme vždy i srovnání s předchozími roky. V případě, že došlo k nárůstu či úbytku, tak společnost vždy uvádí od jakého bodu tento nárůst či úbytek odvozuje a jaký je reálný rozdíl v procentech.

IV. **Použité metodiky a standardy**

Společnost užíla k vypracování zprávy GRI standardů a odkazuje se na Cíle udržitelného rozvoje a ISO normy.

V. **Audit**

Audit společnost u zprávy o udržitelnosti neprovedla.

VI. **Jednotnost údajů**

V rámci celé zprávy jsou užívány vhodné metriky.

VII. **Stanovení cílů a rizik**

Do roku 2030 si společnost klade za cíl snížit emise Scope 3 na polovinu, zredukovat 350 milionů tun uhlíkové stopy ve společnosti prostřednictvím technologického řešení a zredukovat emise z oblasti Scope 1 a Scope 2 na nulu.

Společnost si stanovuje ambiciózní cíl dosáhnout k roku 2040 čistých nulových emisí ve všech třech oblastech GHG Protokolu. V rámci zprávy rozkrývá jednotlivé kroky, které by k tomu měly vést společně s konkrétním obdobím, ve kterém by tak chtěla učinit.

VIII. **Zveřejnění zprávy**

Zprávy o udržitelnosti jsou na stránkách společnosti dostupné již od roku 2008 s tím, že společně s měnící se právní úpravou se utvářel jejich obsah.

IX. **Uživatelská přívětivost**

V rámci zprávy je většina informací vysvětlena do podrobností. Jestliže společnost užíla ke grafickému znázornění graf, pak k němu uvedla vysvětlení a poukázala na souvislosti, které z nich uživatel může vyčíst. Vhodně kombinuje množství textu a znázornění v grafech a nepřehlčuje uživatele nadměrně dlouhými texty, ale nevynechává klíčové informace.

X. **Připravenost na legislativní změny**

Společnost v roce 2024 vystoupila na konferenci¹⁰⁶ o udržitelnosti, kde zmínila výzvy, které ji v té souvislosti čekají. Společnost zveřejňuje zprávy o udržitelnosti pravidelně již od roku 2008, ale přesto uvedla, že bude schopna vyhotovit zprávu zohledňující všechny požadavky standardů ESRS nejdříve po 3 letech od počátku vykazování dle CSRD.

Dále společnost na konferenci o ESG a udržitelnosti¹⁰⁷ zmínila především tyto výzvy: dvojitá materialita, rozsah ESRS, vyhodnocování rizik, dopadů a příležitostí, časová náročnost gap analýzy¹⁰⁸, zapojení výrazně větší části managementu, rozsah reportu, soulad s finanční výroční zprávou, audit, kapacity.

Společnost dosud reportovala dle GRI standardů, které obsahují méně požadavků než současné standardy ESRS, ale myslím si, že i přesto bude schopna dostát požadavkům legislativních změn velice brzy.

I přesto, že společnost bude muset dostát požadavkům standardů ESRS a pozměnit tak některé dílčí aspekty, hodnotím připravenost společnosti jako velmi vysokou.

4.2 Celkové vyhodnocení

Při vyhodnocení budu postupovat na základě výše uvedených informací o společnostech, které jsem získala z jejich zveřejněných zpráv o udržitelnosti za rok 2022 nebo za rok 2023.

Nejprve shrnu obecné parametry zpráv. Pozitivním zjištěním pro mě bylo, že všechny ze zkoumaného vzorku společností mají zprávy o udržitelnosti zveřejněné na svých stránkách a jsou tak pro uživatele snadno dohledatelné. U 7 z 10 společností jsem vycházela z aktuálních zpráv připravených za účetní období roku 2022. I přes dobrovolnost vykazování je možné u velké části společností zprávy i za účetní období dřívější. U společnosti Vodafone Czech republic a.s. lze dokonce dohledat zprávy až z roku 2008.

Zprávy byly různého rozsahu, ale nejčastěji se pohybovaly v rozsahu cca 100 stran. Nejrozsáhlejší zprávu zveřejnila společnost ČEZ, a.s., což lze snadno vysvětlit vzhledem k povaze

---

¹⁰⁶

¹⁰⁷ XIX. ročník mezinárodní konference Účetnictví a reporting udržitelného rozvoje. Online, Youtube. XIX. Ministerstvo životního prostředí, 2024. Dostupné také z: <https://www.youtube.com/watch?v=NHE933-DaiI>.

¹⁰⁸ „GAP Analýza v oblasti ESG je proces posouzení podstatnosti problémů ESG organizace a následného hodnocení výkonnosti způsobu, jakým organizace tyto problémy řídí. Prospívá organizacím, které již implementovaly strategii ESG a chtějí se hlouběji ponořit do porozumění své úrovni zralosti ESG pro neustálé zlepšování v krátkém, střednědobém a dlouhodobém horizontu.“

(GAP Analýza ESG [online]. SGSCorp [cit. 16. 11. 2024]. <https://www.sgs.com/cs-cz/services/gap-analyza-esg>; Holá, Z. ESG reporting v praxi Vodafone Czech Republic. 2024. [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_20240410_Probehla-konference-Ucetnictvi-a-reporting-udrzitelneho-rozvoje/\\$FILE/Prezentace%2007%20Zuzana%20Holá%20-%20ESG%20reporting%20v%20praxi_Vodafone.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_20240410_Probehla-konference-Ucetnictvi-a-reporting-udrzitelneho-rozvoje/$FILE/Prezentace%2007%20Zuzana%20Holá%20-%20ESG%20reporting%20v%20praxi_Vodafone.pdf))

hlavní činnosti podniku. Naproti tomu nejkratší zprávu vyhotovila společnost AGROFERT, a.s.. Byť určitě nelze stanovit obecné pravidlo, že by se delší rozsah zprávy vždy rovnal i její vyšší kvalitě a naopak, v uvedených případech tomu tak bylo.

Dalším pozitivním bodem byly časté zmínky společností, že v současné chvíli zakládají či již mají založeny týmy věnující se udržitelnosti. Vymezení okruhu zaměstnanců, kteří se věnují tématu udržitelnosti a ESG, je ve větších společnostech, kde jsou vyšší nároky na sběr dat a nastavení strategií zcela klíčové. Překvapivé je, že jedny z obecně nejhůře hodnocených společností, a to AGROFERT, a.s. a Kofola ČeskoSlovensko a.s. byly právě ty, které informaci o zařazení zaměstnanců na pozice věnující se udržitelnosti zveřejnily přímo ve své zprávě. Pokud by těmto slibům společnosti dostály, pak můžeme očekávat, že v kvalitě jejich zpráv o udržitelnosti může dojít k zásadnímu zlepšení.

Externí ověření zprávy o udržitelnosti je poměrně náročný úkon, který byl dosud na zcela dobrovolné bázi. Není proto překvapivým zjištěním, že audit zprávy o udržitelnosti nechala provést pouze společnost ČEZ, a.s. Zbylé podniky tuto informaci buď přímo opomenuly ve zprávě uvést, anebo uvedly krátké odůvodnění. V tomto bodě s přijetím směrnice CSRD dojde k razantní změně a zprávy budou muset být ověřovány nezávislými auditory vždy.

Z obsahového hlediska 7 z 10 společností v rámci zprávy o udržitelnosti vykazují i data z oblasti Scope 3 dle GHG protokolu. Přestože tato část, která bude v rámci vykazování dle ESRS povinná, uvádí velké množství společností obavy, zda budou schopny požadavky splnit. Dle průzkumu velkých českých společností je situace velice dobrá. Z dat oblastí Scope 3 v rámci zveřejněných zpráv bylo zcela zřetelně patrné, že právě tato oblast je tou rizikovou s nejvyšším množstvím emisí CO₂. I proto zcela souhlasím s povinným zahrnutím dat o Scope 3 do pravidelných zpráv, i přes častou obtížnost a nákladnost sběru dat.

S obsahem taktéž souvisí, jakým způsobem společnosti odůvodňovaly jednotlivá uváděná tvrzení, zda je dokládaly přesnými daty a v jakém časovém horizontu. Častou chybou přehledových zpráv bylo uchýlování se k obecným prohlášením, která nejsou nikterak podložena. Nejvyšší zastoupení těchto prohlášení jsem dohledala u společností Kofola ČeskoSlovensko a.s., AGROFERT, a.s. a místy též O2 Czech Republic a.s. Zpráva nemá být příběhem o společnosti nebo o myšlenkách o budoucnosti, ale o exaktních a prokazatelných krocích, které činí v rámci své strategie přístupu k udržitelnosti. Domnívám se, že hlavním důvodem, proč se společnosti k tomuto uchýlovaly, byl převážně nedostatek shromážděných dat.

Z hlediska metodiky a vyhodnocování dat byl nejčastěji zastoupen Protokol GHG, v jehož souladu společnosti zveřejňovaly data o naměřených emisích. Velice často používané byly také ISO normy, o kterých v této práci sice blíže nepojednávám, ale v oblasti udržitelnosti jsou

poměrně rozšířené¹⁰⁹. Společnosti taktéž správně uváděly přepočtení ekvivalentu CO₂ v souladu s potenciálem globálního oteplování.

Z použitých standardů se potvrdil i celosvětový trend, kterým je používání nejrozšířenějších standardů GRI. K vypracování zprávy je využito 6 z 10 společností. 2 společnosti dokonce uvedly, že zprávu v roce 2023 připravovaly v souladu se zveřejněným zněním standardů ESRS. Společnosti se tak snažily maximalizovat přípravy na povinné harmonizované vykazování v rámci Evropské Unie. Dle dostupného znění standardů ESRS postupovala společnost Letiště Praha, a.s. a společnost Škoda Auto a.s.

Podstatným nedostatkem v souvislosti s požadavky, které budou nově stanovovat evropské standardy, byla častá absence zhodnocení klimatických a environmentálních rizik a příležitostí. Ty mají být vyhodnoceny v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu a dle znění nařízení ESRS mají být zahrnuta jak přechodová (dopad na instituci), tak fyzická rizika (obecně fyzické environmentální dopady). Největší pozornost tomuto požadavku věnovala Skupina MONETA Money Bank a.s., která si stanovila vypracování analýzy scénářů jako jeden z hlavních cílů strategického plánování.

Na základě výše uvedené analýzy lze identifikovat několik oblastí, na které by se měly společnosti zaměřit, aby dosáhly vyšší kvality svých zpráv o udržitelnosti a připravily se na nadcházející legislativní požadavky. Především bude potřeba zvýšit transparentnost uváděných dat a zaměřit se na jejich doložení přesnými čísly a metodickými postupy. Nová legislativní úprava by měla omezit tendence společností uchýlovat se k obecným prohlášením, které by nebyly podloženy přesnými daty.

Dále bude nutné zohledňovat ve zprávách o udržitelnosti i rizika a příležitosti, zejména v oblasti klimatických dopadů, a to ve všech časových horizontech v souladu s požadavky ESRS. Klíčovou výzvou zůstává zpracování a vykazování dat z oblasti Scope 3, která přináší největší rizika v oblasti emisí CO₂. Efektivním řešením této výzvy může být nejen zdokonalování sběru dat, ale také nastavení firemních procesů pro jejich pravidelnou analýzu. I tak je pozitivním zjištěním, že se většině ze zkoumaných českých společností daří již po delší dobu tuto oblast vykazovat.

---

¹⁰⁹ „Normy ISO, jako je ISO 14001 pro environmentální management a ISO 26000 pro sociální odpovědnost, poskytují soubor pokynů a osvědčených postupů, kterými se organizace mohou řídit. Pravidelným auditováním a přezkoumáváním své výkonnosti na základě těchto standardů můžete systematicky identifikovat oblasti, ve kterých se můžete zlepšit, stanovit cíle do budoucna a pomocí akčních plánů se jich pokusit dosáhnout.“ (Reimann, D. Udržitelné investice do dalšího rozvoje organizace a zaměstnanců. [online]. LRQA. 8. 2. 2023 [cit. 24. 11. 2024]. <https://www.lrqa.com/cs-cz/insights/clanky/udrzitelne-investice-do-dalsiho-rozvoje-organizaci-a-zamestnancu/>)

Společnosti, které již nyní dobrovolně implementují nové standardy (např. Škoda Auto a.s. a Letiště Praha, a.s.), mohou sloužit jako příklady dobré praxe. Tříštění standardů pro vykazování přehledových zpráv zcela zřejmě snižuje srovnatelnost mezi společnostmi. Rozdíly byly zřejmé zejména v případě vykazovaných témat v environmentální oblasti, detailnosti zveřejněných dat či celkové struktury přehledových zpráv. Harmonizace na úrovni Evropské unie umožní nastavit stejné podmínky pro všechny a o mnoho lepší orientaci pro uživatele.

Vytváření pracovních pozic se zaměřením na udržitelnost společnosti může vést nejen k zlepšení kvality přehledových zpráv, ale také ke zvýšení povědomí o problematice environmentální krize a k výslednému rozvoji podniků směrem k zelené transformaci.

Celkově lze shrnout, že navzdory současným nedostatkům existuje mezi českými společnostmi pozitivní trend, který směřuje k plnění přísnějších evropských požadavků na ESG. Tento trend vytváří pevný základ pro další rozvoj udržitelného podnikání a odpovědnosti podnikatelských subjektů.

Závěr

Koncept ESG je v současné chvíli velice živě se vyvíjející právní problematikou. V roce 2021 přijala Evropská komise návrh směrnice CSRD. V druhé polovině roku 2024 pak byla tato směrnice již částečně transponována do českého vnitrostátního právního řádu. Společně s tím byl z důvodu zajištění větší srovnatelnosti, konzistence a harmonizace zavdán vznik i pro první evropské jednotné standardy v oblasti nefinančních přehledových zpráv, a to přímo aplikovatelné a závazné standardy ESRS.

Tento dynamický vývoj sledovaly s největším zaujetím především samy společnosti. Těch se totiž povinnosti vyplývající ze směrnice CSRD, buď již přímo dotýkají nebo v blízké budoucnosti dotýkat budou. Předchozí právní úprava vycházející ze směrnice NFRD byla postavena na vyšší míře dobrovolnosti. Nefinanční přehledové zprávy tak častokrát nebyly konzistentní, objektivní ani srovnatelné. Tento trend se směrnice CSRD pokouší měnit a nastavuje požadavky tak, aby nefinanční výkaznictví stálo na obdobných zásadách jako výkaznictví finanční. Hlavním cílem je pak zvýšení míry přesnosti při zveřejňování přehledových zpráv o udržitelnosti.

Evropská unie odůvodňuje přijetí nové legislativy ambiciózními cíli, nicméně v určitých aspektech opomíjí vyvažovat i zájmy podniků samotných. V tuto chvíli CSRD představuje dobrovolný nástroj ochrany životního prostředí, kdy záleží na vnitřním rozhodnutí vedení společnosti, jak k jeho aplikaci přistoupí. Tento stav se ale může do budoucna měnit. Tak například Francie již ve svém vnitrostátním předpisu stanovila velice přísné sankce při neplnění povinností vyplývajících ze CSRD. K efektivnímu nastavení práva je ale dle mého názoru třeba, aby reflektoval a vyvažoval vždy zájmy obou stran.

Nyní bych ráda přešla k zodpovězení výzkumných otázek, které si tato práce klade, a to zaprvé v čem spatřuji možná úskalí při přijetí směrnice CSRD. A zadruhé, zda i přes tato úskalí může být CSRD efektivním dobrovolným nástrojem pro zlepšení přístupu podniků k udržitelnosti.

Zásadním problémem nové evropské úpravy související se snahou začlenit koncept ESG do vnitřního řízení společností jsou vysoké počáteční náklady. Ze zkoumání a hodnocení praktické části této práce vyplynula úměra mezi kvalitou výsledné zprávy a vyčlenění pracovních pozic zaměřených na udržitelnost a ESG ve společnosti. Společnosti, které sestavily týmy pro udržitelnost, zainvestovaly do přenastavení procesů sběru dat a do jejich zpracování, budou pravděpodobně schopny splnit požadavky nové legislativy a vyhotovit souladné přehledové zprávy. I přesto, že se jedná o pozitivní ukazatel, který povede k vytváření nových pracovních pozic a upravení struktur řízení společností, je otázkou, jak budou takovým povinnostem schopny

dostát malé a střední podniky, případně podniky, na které budou povinnosti dopadat nepřímo, vzhledem k začlenění ve skupině nebo hodnotovém řetězci. Jsem toho názoru, že pro střední a malé podniky by měla vzniknout odlišná úprava s nižšími požadavky. V opačném případě budou vystaveny naprosto nadměrné administrativní zátěži.

Největší riziko spatřuji v tom, že velké společnosti s vysokými rozpočty, jako například zkoumaný ČEZ, a.s., mohou být schopny vytvářet přehledové zprávy, které formálně splňují požadavky stanovené standardy a jsou s nimi zcela v souladu. Na širokou veřejnost tak mohou tyto společnosti působit ve výsledku pozitivněji, zejména díky tomu, že do oblasti udržitelnosti významně investují a vynakládají značné úsilí, aby se prezentovaly jako „zelené“. To však může zakrýt skutečnost, že jejich celkový dopad na životní prostředí je nesrovnatelně vyšší než u společností s nižší environmentální zátěží, které ale nemusí mít prostředky či kapacity k sestavení zpráv obdobné kvality. Tento rozdíl může vést k mylnému vnímání environmentální odpovědnosti jednotlivých subjektů a k nespravedlivému zvýhodnění velkých podniků. To by ve svém důsledku mohlo znamenat, že **nedojde k zamezení greenwashingu, ale naopak bude o to lépe skryt za standardizovanou a ověřenou přehledovou zprávou.**

V neposlední řadě je nutné opětovně poukázat na **nepřehlednost procesu při přijímání změn v oblasti ESG**. Tato míra právní nejistoty vytváří na podniky o to větší tlak. Pod časovým tlakem jsou také členské státy, které mají vhodně a včas implementovat směrnici CSRD a všechny její požadavky do svých vnitrostátních ráďů. Tato nepřehlednost a nadměrná rychlost může vést k nevyjasnění klíčových pojmů a chybné interpretaci ze strany podniků, a dále k odlišnostem v interpretaci i mezi jednotlivými členskými státy. To může vést k nerovnoměrnému uplatňování pravidel, navýšení administrativní zátěže pro společnosti působící napříč členskými státy a v konečném důsledku ke snížení srovnatelnosti, což je v rozporu se stanovenými cíli.

Úprava směrnice CSRD s sebou přináší i velké množství změn, které by měly posílit oblast nefinančního výkaznictví a především zajistit, aby podniky vykazovaly data úplná a přesná. **Nové pojetí dvojí materiality a její podrobnější vysvětlení** jednoznačně povede k zpřesnění oblastí, které musí podniky povinně zpracovávat. Dochází tak k omezení diskrece podniků pro výběr nepohodlných témat a zavedení jednotného kritéria pro všechny napříč odvětvovými sektory.

CSRD taktéž **významně rozšířila oblast podniků, na které povinnosti dopadají**. Významně větší množství subjektů tak bude motivováno dodržovat stanovené klimatické cíle.

Vyšší míru právní jistoty, a to nejen pro investory, bude nepochybně také znamenat **zavedení povinnosti povinného auditu zprávy o udržitelnosti**. V současné chvíli jsou implementovány změny i do Zákona o auditorech a probíhají školení nezávislých auditorů se zaměřením na ESG. Nezávislé ověření zvýší míru jistoty ve správnost uváděných informací

a napomůže předcházet možné manipulaci s daty nebo dopomůže k odhalení nesprávné metodiky společností. Nutno poznamenat, že výsledný efekt této úpravy bude také záviset na kvalitě samotného ověření, což by v rámci České republiky měla zajišťovat Komora auditorů České republiky zprostředkováním potřebných školení a sjednocením postupů.

Zefektivnění můžeme sledovat i v případě změny klimatu a vykazování emisí. **Zahrnutí celého hodnotového řetězce do výsledných zpráv bude znamenat vyšší míru relevance pro posuzování dopadu podniku na životní prostředí.** Nejen, že při zohlednění oblasti Scope 3 bude transparentnější celý proces podniku, ale přináší to s sebou i další pozitivní aspekty. Působnost unijní regulace nebude omezena pouze na území Evropské unie, ale za splnění určitých podmínek bude směrnice CSRD působit i vně, na subjekty ze třetích zemí. A to vše za předpokladu, že by se podařilo nastavit požadavky tak, aby i tyto subjekty měly příležitost, ale především prostředky, se podle unijní úpravy řídit. Mohlo by to mít dalekosáhlé důsledky i na další environmentální oblasti (biodiverzita, spotřeba vody), ale též na globální úroveň ochrany, jež je častokrát narušována činností soukromých podnikatelských subjektů.

Z mého pohledu nejdůležitějším prvkem současné právní regulace, který přispěje k nejpatrnějšímu posunu nefinančních přehledových zpráv, jsou jednotné Evropské standardy pro vykazování udržitelnosti. Z praktické části této diplomové práce vyplynulo, že za současného stavu (před účinností ESRS) přehledové zprávy nejsou jednotně standardizovány, byť se ukázalo, že celosvětově nejrozšířenější standardy GRI jsou nejhojněji užívány i mezi českými společnostmi. Tato diskrece pro vlastní výběr pravidel k sestavení zprávy není v oblasti výkaznictví vhodná, jelikož snižuje důvěryhodnost výsledných zpráv. Nově budou společnosti vykazovat dle jednotných, harmonizovaných standardů, které budou požadovat jednotnou analýzu dvojí materiality. Environmentální oblasti budou kategorizovány do stejných témat a podtémat a požadovaná detailnost dat a metodika ke sběru dat bude taktéž vycházet z jednotného základu. Srovná se tak pomyslná „startovní čára“ pro vyhotovení přehledové zprávy a výsledky by měly být zcela srovnatelné, objektivní a přesné.

Navzdory některým problematickým aspektům přináší směrnice CSRD lépe propracovaný a efektivnější systém, který může významně přispět k naplňování klimatických cílů stanovených mezinárodními dohodami. Jak jsem již v této práci několikrát zdůraznila, přísnější regulace a náročnější požadavky jsou podle mého názoru v současné situaci nevyhnutelné. Pokud bude zajištěn konstruktivní dialog a povinné subjekty budou mít možnost se i nadále aktivně zapojovat do diskuse, může to vést k výrazně lepšímu přijetí unijní regulace a k pochopení, že změna klimatu může mít přímý dopad na jejich vlastní činnost. V takovém případě by se počáteční náklady spojené s implementací udržitelnějších procesů mohly nakonec

jevit i samotným subjektům jako zanedbatelné, zejména v porovnání s přínosy, které by v dlouhodobém horizontu mohly přinést.

Co se týče **úvah de lege ferenda**, pak je možné uvažovat o bližším navázání na nástroje ochrany životního prostředí v českém právu. Mohlo by se jednat o motivaci v podobě daňových zvýhodnění pro podniky, jejichž přehledové zprávy o udržitelnosti by splňovaly stanovené kvality či dosahovaly stanovené míry udržitelnosti. Dále lze uvažovat i sankční nástroje, které by bylo možné využít při neplnění povinností spojených s nefinančním vykazováním. Například by do zákona o účetnictví mohlo být včleněno ustanovení upravující obdobnou povinnost jako je tomu u účetních závěrek. Následkem nesplnění povinnosti zveřejnit zprávu o udržitelnosti by se účetní jednotka dopustila přestupku a bylo by tak možné jednotkám uložit pokutu. Přesto se osobně domnívám, že by v oblasti ESG mělo docházet spíše k motivaci pozitivní, tedy využití ekonomických stimulů, spíše než sankčními nástroji.

Seznam zkratek a pojmů

Zkratky anglické

SDGs – Sustainable Development Goals

GRI – Global Reporting Initiative

CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive

NFRD – Non-Financial Reporting Directive

Zkratky české

Zelená dohoda – Zelená dohoda pro Evropu

ESRS – Evropské standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti

GHG Protokol – Protokol o skleníkových plynech

EU – Evropská unie

Greenwashing – získání nespravedlivé konkurenční výhody tím, že se na trh uvede finanční produkt jakožto šetrný k životnímu prostředí, i když ve skutečnosti neodpovídá základním environmentálním standardům

Přechod – přechodem se dle ESRS standardů rozumí přechod podniku na udržitelné hospodářství, které bude slučitelné s cíli Pařížské dohody a dosažením klimatické neutrality v roce 2050. Má zajistit ochranu podniku před vlivy způsobenými změnou klimatu, a zároveň zajistit, aby dopady činnosti podniku byly v souladu se stanovenými cíli.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

BŘEZINOVÁ, Hana. *ESG a účetní souvislosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-723-2.

REITERMAN, David. *Udržitelnost a ESG: přehled evropské regulace*. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-969-4.

Odborné články

VÁCLAVÍKOVÁ, Radka. Vliv prohlášení o ESG, související rizika a rozhodovací praxe. *Obchodněprávní revue*. 2023, č. 4, s. 246

HORÁK, Filip. Neudržitelná regulace udržitelného financování. *Bulletin advokacie*. 2021, č.6, s. 44

HURYCHOVÁ, Klára. Vliv ESG due diligence regulace na smluvní autonomii podnikatelů. *Obchodněprávní revue*, 2023, č. 4, s. 257-263

THORN, Karsten. Odpovědnost korporace za dodavatelské řetězce: srovnávací analýza. *Obchodněprávní revue* 1/2024, s.8

2. Seznam použitých internetových zdrojů

Alliance for Water Stewardship. The AWS International Water Stewardship Standard [online]. *Alliance for Water Stewardship* [cit. 18. 11. 2024]. <https://a4ws.org/the-aws-standard-2-0/>

Baumüller, J., Sopp, K. Double materiality and the shift from non-financial to European sustainability reporting: review, outlook and implications. *Journal of Applied Accounting Research*. 2022, roč. 23, č. 1, s. 8–28. <https://doi.org/10.1108/JAAR-04-2021-0114>

Botek, R. ESRS standardy – ESRS 1 – Hodnotový řetězec a další požadavky | Rödl & Partner [online]. . 8. 2024 [cit. 24. 11. 2024]. <https://www.roedl.cz/cs/media/newsletter/newsletter/2024-07-08/esrs-standardy-esrs-1-hodnotovy-retezec-a-dalsi-pozadavky>

Bradford, A. The Brussels Effect. In: Bradford, A. (ed.). *The Brussels Effect: How the European Union Rules the World*. Oxford University Press, 2020, s. 0. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190088583.003.0003>

Budiyano, A. N., Kao, J. DATA PROTECTION AS PART OF AN ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE FRAMEWORK.

Carbon Trust. What are Scope 3 emissions and why do they matter? [online]. *Our work and impact* [cit. 5. 10. 2024]. <https://www.carbontrust.com/our-work-and-impact/guides-reports-and-tools/what-are-scope-3-emissions-and-why-do-they-matter>

Colt CZ Group. Colt CZ Group vydala svou první Zprávu o udržitelném rozvoji [online]. . 29. 6. 2023 [cit. 15. 11. 2024]. <https://www.coltczgroup.com/media-tiskove-zpravy/colt-cz-group-vydala-svou-prvni-zpravu-o-udrzitelnem-rozvoji>

What CEOs need to know about CSRD in France? [online]. *Center for Sustainability & Excellence*. 25. 1. 2024 [cit. 29. 10. 2024]. <https://cse-net.org/what-ceos-need-to-know-about-csrd-in-france/>

De Lange, R., Nadja, P., O'Connell, K. PwC's Global CSRD Survey 2024 [online]. *PwC*. 13. 6. 2024 [cit. 11. 11. 2024]. <https://www.pwc.com/gx/en/issues/esg/global-csrd-survey.html>

Directorate-General for Research and Innovation (European Commission), Schempp, C., Hirsch, P. *Categorisation system for the circular economy: a sector agnostic categorisation system for activities substantially contributing to the circular economy*. Publications Office of the European Union, 2020. <https://data.europa.eu/doi/10.2777/172128>

European Bureau for Research on Industrial Transformation and Emissions. BAT reference documents | EU-BRITE [online]. *European Commission* [cit. 5. 10. 2024]. <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

European Commission. Directorate General for Environment. et al. *Assessment of potential health benefits of noise abatement measures in the EU: Phenomena project.*. LU: Publications Office, 2021. <https://data.europa.eu/doi/10.2779/24566>

European Environment Agency. Water resources across Europe — confronting water stress: an updated assessment [online]. *European Environment Agency* [cit. 28. 10. 2024]. <https://www.eea.europa.eu/publications/water-resources-across-europe-confronting>

Evropská komise. Příčiny změny klimatu [online]. [cit. 5. 10. 2024]. https://climate.ec.europa.eu/climate-change/causes-climate-change_cs

Evropský parlament. Oběhové hospodářství: definice, význam a přínos [online]. *Témata | Evropský parlament*. 24. 5. 2023 [cit. 5. 10. 2024]. <https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20151201STO05603/obehove-hospodarstvi-definice-vyznam-a-prinos>

Hana Kubcová. Směrnice o podávání zpráv o udržitelnosti. *Ministerstvo financí ČR*. roč. 2024, s. 18.

Holá, Z. ESG reporting v praxi Vodafone Czech Republic. . 2024. [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_20240410_Probehla-konference-Ucetnictvi-a-reporting-udrzitelneho-rozvoje/\\$FILE/Prezentace%2007%20Zuzana%20Holá%20-%20ESG%20reporting%20v%20praxi_Vodafone.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_20240410_Probehla-konference-Ucetnictvi-a-reporting-udrzitelneho-rozvoje/$FILE/Prezentace%2007%20Zuzana%20Holá%20-%20ESG%20reporting%20v%20praxi_Vodafone.pdf)

Hospodářské noviny. Jsou firmy připraveny reportovat dle CSRD? [online]. *Hospodářské noviny (HN.cz)*. 5. 11. 2024 [cit. 11. 11. 2024]. <https://benative.hn.cz/c1-67457740-auditorske-sluzby>

Chaloupková, B. Neviditelný efekt Bruselu [online]. *Týdeník Respekt*. 14. 11. 2021 [cit. 24. 11. 2024]. <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/46/neviditelny-efekt-bruselu>

Ing. Klára Lukešová, W. K. Č., a s-. Další změny v zákoně o účetnictví - zpráva o udržitelnosti a změna definice čistého obrátu [online]. *Wolters Kluwer/ASPI* [cit. 29. 10. 2024]. <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/324204/1/2?vtextu=csrd>

Klofanda, M. Týká se nás ESG, když jsme v holdingu? Firmy řeší, jestli musejí reportovat [online]. *FAIR VENTURE*. 15. 5. 2024 [cit. 29. 11. 2024]. <https://fairventure.cz/reporting/tyka-se-nas-esg-kdyz-jsme-v-holdingu-firmy-resi-jestli-museji-reportovat/>

Komora auditorů České republiky. Výběr auditora | KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY [online]. [cit. 10. 11. 2024]. https://www.kacr.cz/vyber-auditora?sSearchId_4=esg&sSearchId_92=&sSearchId_10=&sSearchId_11=&sSearchId_39=za-psani&sAction=sActionResults&sBool=and&nSearchCount=&nAbsolutePage=1&sSearchId_91=ANO

Lucassen, O. The integral role of privacy and data protection in ESG: an in-depth exploration [online]. *Loyens & Loeff*. 13. 2. 2024 [cit. 12. 11. 2024]. <https://www.loyensloeff.com/insights/news--events/news/the-integral-role-of-privacy-and-data-protection-in-esg-an-in-depth-exploration/>

Lyznik, A. Toulouse Declaration on future sustainability and decarbonisation of aviation [online]. [cit. 15. 11. 2024]. <https://www.aci-europe.org/toulouse-declaration>

Makar, A. B. et al. Formate assay in body fluids: application in methanol poisoning. *Biochemical Medicine*. 1975, roč. 13, č. 2, s. 117–126.

Markéta Horková. Začala transpozice CSRD do české legislativy [online]. *CSRD*. 30. 11. 2023 [cit. 29. 10. 2024]. <https://csrd.cz/zacala-transpozice-csrd-do-ceske-legislativy/>

Matzner, J. Nefinanční reporting a CSRD směrnice [online]. *EPRAVO.CZ*. 4. 4. 2024 [cit. 29. 10. 2024]. <https://www.epravo.cz/top/clanky/nefinancni-reporting-a-csrd-smernice-117800.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. Nejlepší dostupné techniky (BAT) | MPO [online]. . 4. 1. 2017 [cit. 5. 10. 2024]. <https://www.mpo.gov.cz/cz/prumysl/prumysl-a-zivotni-prostredi/ippc-integrovana-prevence-a-omezovani-znecistení/referencni-dokumenty-bref/nejlepsi-dostupne-techniky-bat--224368/>

Ministerstvo životního prostředí. Mitigace změny klimatu - Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 5. 10. 2024]. https://www.mzp.cz/cz/mitigace_zmeny_klimatu

Nedvědová, R. Standard ESRS 2 – Obecné informace [online]. *Auditor*. 15. 1. 2024 [cit. 28. 10. 2024]. <https://auditor.kacr.cz/na-pomoc/standard-esrs-2-obecne-informace/>

OECD. Extended producer responsibility and economic instruments [online]. [cit. 2. 11. 2024]. <https://www.oecd.org/en/topics/extended-producer-responsibility-and-economic-instruments.html>

Patočková, M. ČEZ může být uhlíkově neutrální i dříve než v roce 2050. Je to třeba ale dobře propočítat [online]. *Ekonews*. 22. 6. 2022 [cit. 17. 11. 2024]. <https://www.ekonews.cz/cez-muze-byt-uhlikove-neutralni-i-drive-nez-v-roce-2050-je-to-treba-ale-dobre-propocitat/>

Pelcová, M. GRI vs. ESRS - Soulad či rozpor? [online]. . 13. 9. 2023 [cit. 29. 11. 2024]. <https://flagshipimpact.com/tpost/8ntj8suns1-gri-vs-esrs-soulad-i-rozpor>

Petr Ondráček. Dvoji materialita vyjasní, co budou firmy muset reportovat [online]. *CSRD*. 11. 12. 2023 [cit. 4. 11. 2024]. <https://csrd.cz/dvoji-materialita-vyjasni-co-budou-firmy-muset-reportovat/>

Reimann, D. Udržitelné investice do dalšího rozvoje organizace a zaměstnanců. [online]. *LRQA*. 8. 2. 2023 [cit. 24. 11. 2024]. <https://www.lrqa.com/cs-cz/insights/clanky/udrzitelne-investice-do-dalsiho-rozvoje-organizaci-a-zamestnancu/>

Sezemský, J. Jaroslav Šebek pro FORUM24.cz: Budování a dotování stále větších kolosů nás dovedlo do slepé uličky [online]. *Asociace soukromého zemědělství ČR*. 31. 3. 2023 [cit. 15. 11. 2024]. <https://www.asz.cz/clanek/10693/jaroslav-sebek-pro-forum24-cz-budovani-a-dotovani-stale-vetsich-kolosu-nas-dovedlo-do-slepe-ulicky/>

Šindlerová, D. ČEZ chce urychlit dosažení uhlíkové neutrality svých provozů o deset let [online]. *ČTK, ČT24*. 15. 7. 2022 [cit. 17. 11. 2024]. <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/cez-chce-urychlit-dosazeni-uhlikove-neutrality-svych-provozu-o-deset-let-18410>

Tomášková, H. Rozšířená zodpovědnost výrobce | Komunální ekologie [online]. *Komunální ekologie.cz*. 25. 5. 2023 [cit. 24. 11. 2024]. <https://www.komunalniekologie.cz/info/rozsirena-odpovednost-vyrobcu-a-povinnost-proplacet-obcim-naklady-spojene-s-litteringem-a-cernymi-skladkami>

UN environment programme. *Kchun-mingsko-montrealský globální rámec pro biologickou rozmanitost*. Canada, Montreal: Zenodo, 2022. <https://zenodo.org/doi/10.5281/zenodo.3831673>

United Nations. MDGs 2015: Fakta [online]. *Archiv 2015*. 7. 7. 2015 [cit. 5. 10. 2024]. <https://osn.cz/archiv-2015/>

US EPA, O. U.S. Will Dramatically Cut Climate-Damaging Greenhouse Gases with New Program Aimed at Chemicals Used in Air Conditioning, Refrigeration [online]. . 23. 9. 2021 [cit. 15. 11. 2024]. <https://www.epa.gov/newsreleases/us-will-dramatically-cut-climate-damaging-greenhouse-gases-new-program-aimed-chemicals>

Vaníčková, A. ESG reporting bude výrazně náročnější. Připravte se včas [online]. *KPMG*. 16. 7. 2024 [cit. 29. 11. 2024]. <https://kpmg.com/cz/cs/home/clanky-a-analyzy/2023/02/esg-reporting-bude-narocnejsi-csrd.html>

World Meteorological Organization. Global temperature is likely to exceed 1.5°C above pre-industrial level temporarily in next 5 years [online]. *World Meteorological Organization*. 4. 6. 2024 [cit. 9. 11. 2024]. <https://wmo.int/news/media-centre/global-temperature-likely-exceed-15degc-above-pre-industrial-level-temporarily-next-5-years>

GAP Analýza ESG [online]. *SGSCorp* [cit. 16. 11. 2024]. <https://www.sgs.com/cs-cz/services/gap-analyza-esg>

Letiště Praha se připojuje k Toulouské deklaraci [online]. *Wow Prague Convention Bureau*. 16. 2. 2022 [cit. 16. 11. 2024]. <https://www.pragueconvention.cz/cz/novinky/letiste-praha-se-pripojuje-k-toulouske-deklaraci>

3. Seznam použitých právních předpisů

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/2772 ze dne 31. července 2023, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU, pokud jde o standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2139 ze dne 4. června 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852, pokud jde o stanovení technických screeningových kritérií pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. 1. ledna 1992

Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech. 14. dubna 2009

4. Seznam ostatních zdrojů

Záznam z konference - Udržitelnost a ESG reporting pro výrobní podniky 5.3.2024 [Online, Youtube]. Národní centrum průmyslu 4.0, 2024. Dostupné také z: <https://www.youtube.com/watch?v=gimzzZpUnwU>

XIX. ročník mezinárodní konference Účetnictví a reporting udržitelného rozvoje. Online, Youtube. XIX. Ministerstvo životního prostředí, 2024. Dostupné také z: <https://www.youtube.com/watch?v=NHE933-Dail>.

Abstrakt: Koncept ESG (Environment, Social and Governance) se zaměřením na environmentální oblast v kontextu aktuální právní úpravy

Společně se stupňujícími se projevy klimatické krize se zvyšuje i tlak na vytvoření udržitelného právního rámce. Právní regulace by měla být schopna zajistit dodržování klimatických závazků. Otázkou, zda tomu tak opravdu je, se zabývá tato diplomová práce. Nefinanční výkaznictví bylo dosud obsaženo směrnicí NFRD, ta bude nově nahrazena směrnicí CSRD.

V první části krátce představuji vývoj konceptu ESG a jeho návaznost na mezinárodní dohody a evropskou legislativu. Pro oblast nefinančního výkaznictví je klíčovým prvkem standardizace. Krátce představuji celosvětově rozšířené standardy GRI, ale blíže se soustředím na standardy ESRS. Jedná se o první jednotné standardy na poli Evropské unie.

Druhá část je zaměřena na environmentální pilíř konceptu ESG, kde se detailněji věnuji rozboru jednotlivých tematických částí standardů ESRS. Za využití deskriptivní metody se zabývám změnou klimatu, znečištěním, vodními a mořskými zdroji, biodiverzitou i využíváním zdrojů. Jednotlivé prvky právní úpravy dávám do kontextu s příslušnými dokumenty či principy uplatňujícími se v environmentální problematice.

Třetí část je veskrze analytická, kromě popisu implementace směrnice do vnitrostátní úpravy. Zcela stěžejní je analýza směrnice CSRD, ve které hodnotím možné přínosy i rizika a porovnávám nové znění s dřívější úpravou.

Čtvrtá část se věnuje praktickému zkoumání vzorku českých společností. Komparuji zveřejněné zprávy o udržitelnosti u vzorku deseti českých společností na základě předem stanovených hodnotících bodů. Výsledkem je přehled o připravenosti podniků na přijetí požadavků plynoucích ze směrnice CSRD a zhodnocení dosavadního stavu nefinančního výkaznictví. V rámci celkového vyhodnocení uvádím, v jakých konkrétních částech by směrnice CSRD mohla přispět k lepšímu přístupu k udržitelnosti v rámci soukromého sektoru.

Závěr je soustředěn na zodpovězení výzkumných otázek a na úvahy de lege ferenda. Zmiňuji možná úskalí vyplývající z analýzy směrnice CSRD a z průzkumu z praktické části.

Klíčová slova: udržitelnost, koncept ESG, zpráva o udržitelnosti

Abstract: ESG concept (Environment, Social and Governance) with a focus on the environmental area in the context of current legislation

As the climate crisis intensifies, so does the pressure to create a sustainable legal framework. Legal regulation should be able to ensure compliance with climate commitments. Whether this is indeed the case is the question addressed in this paper. Non-financial reporting was previously covered by the NFRD, which is now being replaced by the CSRD.

In the first part, I briefly introduce the development of the ESG concept and its relationship to international agreements and European legislation. Standardization is a key element of non-financial reporting. I will briefly introduce the GRI standards, which are widely used around the world, but will focus more on the ESRS standards. These are the first uniform standards in the European Union.

The second part focuses on the environmental pillar of the ESG concept, where I analyse the different thematic parts of the ESRS standards in more detail. I use a descriptive approach to look at climate change, pollution, water and marine resources, biodiversity and resource use. I place each element of the legislation in the context of relevant documents or principles that apply to environmental issues.

The third part is largely analytical, except for a description of the implementation of the Directive in national legislation. Quite central is the analysis of the CSRD, in which I assess the potential benefits and risks and compare the new text with the previous regulation.

The fourth part is devoted to a practical examination of a sample of Czech companies. I compare the published sustainability reports of a sample of ten Czech companies based on predetermined evaluation points. The result is an overview of companies' readiness to adopt the requirements stemming from the CSRD and an assessment of the current state of non-financial reporting. As part of the overall assessment, I outline the specific areas where the CSRD could contribute to a better approach to sustainability within the private sector.

The conclusion focuses on answering the research questions and on *de lege ferenda* considerations. I mention possible pitfalls arising from the analysis of the CSRD and the research from the practical part.

Key words: sustainability, ESG concept, sustainability report

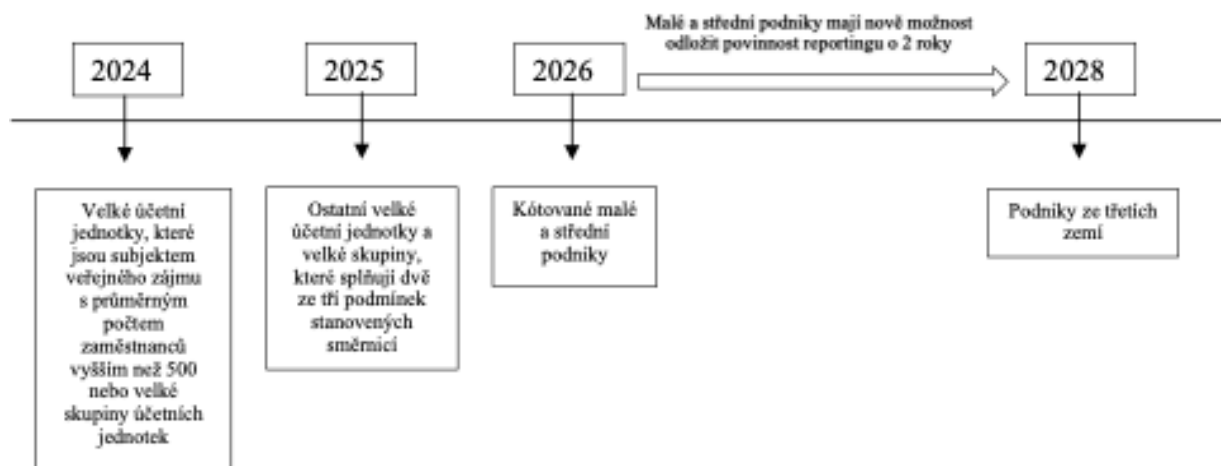
Seznam příloh

Příloha č. I: Tématické oblasti Evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti	74
Příloha č. II: Časová osa směrnice CSRD	75
Příloha č. III: Výsledky průzkumu zprávy o udržitelnosti u vybraných českých společností	75
Příloha č. IV: Výsledky průzkumu zprávy o udržitelnosti u českých společností.....	76

Příloha č. I: Tematické oblasti Evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti

ESRS E1	Změna klimatu	Přizpůsobování se změně klimatu Zmírňování změny klimatu Energie
ESRS E2	Znečištění	Znečištění ovzduší, vod, půdy, živých organismů a potravinových zdrojů Látky vzbuzující obavy, vzbuzující mimořádné obavy Mikroplasty
ESRS E3	Vodní a mořské zdroje	Voda, mořské zdroje
ESRS E4	Biologická rozmanitost a ekosystémy	Faktory přímého dopady na úbytek biologické rozmanitosti, dopady na stav druhů, na stav a rozsah ekosystémů, dopady a závislosti s ohledem na ekosystémové služby
ESRS E5	Využívání zdrojů a oběhové hospodářství	Příliv zdrojů včetně využití zdrojů Odsun zdrojů Odpady
ESRS S1	Vlastní pracovní síla	Pracovní podmínky Rovné zacházení a příležitosti pro všechny Další práva související s prací
ESRS S2	Pracovníci v hodnotovém řetězci	Pracovní podmínky Rovné zacházení a příležitosti pro všechny Další práva související s prací
ESRS S3	Dotčené komunity	Hospodářská, sociální a kulturní práva komunit Občanská a politická práva komunit Práva původních obyvatel
ESRS S4	Spotřebitelé a koncoví uživatelé	Dopady související s informacemi pro spotřebitele a/nebo koncové uživatele Osobní bezpečnost spotřebitelů a/nebo koncových uživatelů Sociální začleňování spotřebitelů a/nebo koncových uživatelů
ESRS G1	Chování podniků	Podniková kultura Ochrana oznamovatelů Dobré životní podmínky zvířat Politická angažovanost a lobbistické činnosti Řízení vztahů s dodavateli včetně platebních postupů Korupce a úplatkářství

Příloha č. II: Časová osa směrnice CSRD

Příloha č. III: Výsledky průzkumu zprávy o udržitelnosti u vybraných českých společností

Společnost	Transparentnost	Audit	Použité standardy	Detailní cíle a rizika	Pokrytí dat	Přípravenost na legislativní změny
Kofola ČeskoSlovensko a.s.	Nízká	Ne	nedohledáno	Ne	Minimální	Nízká
Colt CZ Group SE	Střední	Ne	GRI	Částečné	Střední	Střední
ČEZ, a.s.	Vysoká	Ano	GRI, WEF, SASB	Ano	Komplexní	Vysoká
Philip Morris ČR a.s.	Střední	Ne	GRI	Částečné	Střední	Střední
O2 Czech Republic a.s.	Nízká	Ne	GRI	Ne	Minimální	Nízká
Škoda Auto a.s.	Vysoká	Ne	ESRS	Ano	Komplexní	Vysoká
AGROFERT, a.s.	Nízká	Ne	nedohledáno	Ne	Minimální	Nízká
MONETA Money Bank a.s.	Vysoká	Ano	GRI	Ano	Komplexní	Vysoká
Letiště Praha a.s.	Vysoká	Ne	ESRS	Ano	Komplexní	Vysoká
Vodafone Czech Republic a.s.	Vysoká	Ne	GRI	Ano	Komplexní	Vysoká

Příloha č. IV: Výsledky průzkumu zprávy o udržitelnosti u českých společností

Společnost	Použití Taxonomie EU	Oblast Scope 3	Zpráva z roku
Kofola ČeskoSlovensko a.s.	Ano	Ne	2023
Colt CZ Group SE	Částečné	Ne	2022
ČEZ, a.s.	Ano	Ano	2023
Philip Morris ČR a.s.	Ne	Ano	2022
O2 Czech Republic a.s.	Ne	Ano	2023
Škoda Auto a.s.	Ano	Ano	2023
AGROFERT, a.s.	Ne	Ne	2022
MONETA Money Bank a.s.	Ano	Ano	2023
Letiště Praha a.s.	Ano	Ano	2023
Vodafone Czech Republic a.s.	Částečné	Ano	2023